

SLOVENSKI ČEBELAR

GLASILO ČEBELARSKIH ORGANIZACIJ
SLOVENIJE

LETO 1959

ŠTEV. 1

SLOVENSKI
ČEBELARGLASILO ČEBELARSKIH ORGANIZACIJ
SLOVENIJE

ST. 1

LJUBLJANA, 15. januarja 1959

LETNIK LXI

VSEBINA

Ivo Majcen: Nekaj misli ob Novem letu	1
Edi Senegačnik: Čebelarjeve novoletne misli	8
Franjo Vrčko: Zopet je minilo leto	11
Ivan Zunko: Naše predvojno društvo	12
Ing. Jože Rihar: Lahniidi in lekanije na smreki in hoji v Sloveniji leta 1957	15
Janez Mahkovic: Roj iz medišča	19
J. T.: Na pašo	20

POSVETOVALNICA

Vprašanja: Zveplanje satov. Nadležne ptice. Hočem si postaviti čebelnjak. Matičniki. Sajenje akacije. Zgodnji roj	23
---	----

OSMRTNICE

Jože Tancik. Josip Stanič-Majdnik. Janez Šetina	24
---	----

MALI KRUEK

Drobiž iz Anglije. Neprevidnost. O prehajanju čebel v druge panje. Preprečevanje rojenja. Važna desetletnica. Majhne družinice. Mravlje in mana. Pametna beseda. Pomen besede uljnjak in čebelnjak. Prevaževalčeva strast	25
---	----

NAŠA ORGANIZACIJA

Iz zapisnika druge plenarne seje upravnega odbora ZCDS	28
Zapisnik seje komisije za selekcijo čebel in vzrejo matic pri ZPZS	30
Zapisnik prve seje komisije za medovito rast- linstvo in opravevanje pri ZPZS	30
Občni zbor čebelarke družine Pekre—Studenci	31
Sestanek v Zagrebu	32
Kontrapunkt	33

NA OVITKU

Opazovalnice. Cena medu. Stara pesem

VINJETA PANJSKE KONČNICE

Svinja v krojačnici

List izhaja vsakega 15. v mesecu. Izdaja ga Zveza čebelarških društev za Slovenijo v Ljubljani, Miklošičeva cesta 30, tiska Triglavsko tiskarna v Ljubljani, ureja uredniški odbor. Odgovorni urednik: Vlado Rojec. Letna naročnina 650 din, za inozemstvo 1000 din. Posamezna številka na 32 straneh stane 80 din, na 16 straneh 40 din. Odpovedi med letom ne upoštevamo. Kdor plačuje list v obrokih, se s prvim obrokom zaveže, da bo do konca leta poravnal celotno naročnino. Številka čekovnega računa pri Komunalni banki v Ljubljani, Miklošičeva cesta

600-70

3-1077

90533/1960

NEKAJ MISLI OB NOVEM LETU

IVO MAJČEN

Zopet je leto za nami. Leto je kratka doba, a v življenju človeka vendarle nekaj pomeni, dosti manj v delovanju kake organizacije, prav malo pa v razvoju človeške družbe. Kljub temu imamo navado, da delamo letne obračune, analiziramo uspehe in neuspehe ter si zastavljamo naloge za prihodnje razdobje. Morda je prav tako, toda najbrž ne bom preveč pogrešil, če se izneverim tej navadi in uberem drugo pot. Z vso odkritostjo bi rad načel nekatera vprašanja, ki se tičejo naše organizacije, čeprav so tako delikatna, da bodo posamezniki prišli do zaključka, da bijem plat zvona.

Pred nekaj leti se je Zveza čebelarških društev Slovenije znašla v dokaj kritičnem položaju. Zamajala se je v svojih temeljih in doživela tak preobrat, da je del slovenskih čebelarjev zgubil vero vanjo in padel v malodušje. Prišlo je do odločilnih sprememb, o katerih pa danes ne nameravam govoriti, ker smo se jim že nekako privadili in najhujše udarce preboleli. Prav tako ni potrebe, da naslavljam na omahljivce kakršen koli poziv, ki naj bi jih spet spravil v ravnotežje. Za stvar samo gre in bo koristno za razvoj našega čebelarstva, če si

natočimo čistega vina. Zdi se mi, da je treba predvsem odgovoriti na naslednja vprašanja:

1. Ali ima Zveza čebelarских društev Slovenije (govoril bom zgolj o ZČD, ker velja isto za ostale čebelarске organizacije) svoj raison d'être — ali opravičuje svoj obstoj?

2. Ali imamo ljudi, ki so sposobni to organizacijo voditi in pravilno usmerjati delo za napredek našega čebelarstva?

3. Kje dobiti sredstva za uspešno delo?

Odkar obstoji človeški rod, so se ljudje združevali. Zlasti spočetka je bil vsakdo, ki ni imel tega za nujno, obsojen na pogin. Z napredkom, z razvojem orodja in sredstev za pridobivanje dobrin itd. obstoj človeka ni bil več tako odvisen od združevanja, toda kdor se je osamil, je začel zaostajati. Družbeni razvoj pa dokazuje, da pomeni zaostajanje propadanje. Zato je naravno, da je prišlo v kasnejših dobah človeške družbe do prostovoljnega in zavestnega združevanja ljudi enakih poklicev, ciljev, teženj, potreb, ideoloških pogledov itd. Vsi ti so se prostovoljno podredili pravilom določene združbe, ker so se zavedali, da bodo povezani z ljudmi enakih teženj lažje dosegli postavljeni cilj. Prav tako prostovoljno so se začeli pred 60 leti združevati slovenski čebelarji in dobili smo prvo Slovensko čebelarско društvo, katerega delovanje se je odvijalo predvsem v treh smereh: strokovno in splošno izobraževanje čebelarjev, posredna in neposredna pomoč pri izboljševanju gospodarskega položaja čebelarjev ter dviganje in utrjevanje slovenske narodne zavesti pri čebelarjih.

Nihče ne more zanikati pionirskega dela, ki ga je naša organizacija opravila v dobi svojega obstoja. Na tisočeri h sestankih, predavanjih in tečajih so čebelarji dobivali osnovni pouk za pravilno opravljanje čebel, se izpopolnjevali na podlagi izkušenj starejših, se seznanjali z novim orodjem, panji, boljšim izkoriščanjem pašnih razmer, naprednejšimi načini čebelarjenja itd. ZČD je s tem, da je čebelarjem posredovala lažje, uspešne in sodobne načine čebelarjenja za doseg večjih pridelkov, posredno skrbela za ekonomski napredek svojih članov, s svojo gospodarsko dejavnostjo (zvezine delavnice in trgovina) pa je neposredno krepila njih gospodarsko moč. Ta posredna in neposredna pomoč pri dviganju gospodarske moči čebelarjev pomeni v končni fazi prispevek k dvigu splošne narodne blaginje.

»Slovenski čebelar« je ves čas uspešno spremljal vse akcije organizacije. S pisano besedo je dvigal strokovno in splošno izobrazbo čebelarjev, utrdil slovensko čebelarско izrazoslovje (terminologijo) ter

mного pripomogel, da so izginile iz naših čebelnjakov vse mogoče tuje škatle in naredile mesto domačemu AŽ-panju. Poleg tega je »Slovenski čebelar« dosti prispeval k utrjevanju slovenske narodne zavesti v dobi, ko je bilo to še prav posebno potrebno. Čeprav je včasih dajal prostora težnjam, ki so nasprotne politično ekonomskim principom današnje družbe, moramo njegovo vlogo vendarle oceniti kot pozitivno.

Današnja ZČD združuje ljubitelje čebel. Gojitev čebel je koristno in nujno potrebno delo, ker oprasha jejo čebele rastline, ki so za kmetijstvo zelo pomembne. Od čebel dobivamo med in vosek, ki ju človeku še ni uspelo zamenjati z enakovrednimi nadomestili. ZČD skrbi za strokovno in splošno izobraževanje svojih članov tako z ustno kakor s pisano besedo. Dalje skrbi za popularizacijo čebelarjenja, posredno pa tudi za to, da bi našli ljudje razvedrilo v zdravem in prijetnem opravilu in ne v zakajenih gostilnah. Ta glavna dejavnost ZČD je koristna za njene člane in vpliva tudi na dvig narodnega dohodka ter družbenega standarda. Ker delovanje ZČD ni v nasprotju z interesi družbe in niti s politično ekonomskimi principi današnje družbe, opravlja družbeno koristno delo. Organizacija, ki deluje skladno z interesi družbe, pa ima vso pravico do življenja in popolnoma opravičuje svoj obstoj. Ne samo to! Ima tudi vso pravico pričakovati, da ji bo družba izkazala primerno priznanje.

Napredek in razvoj našega čebelarstva sta zelo odvisna od števila in kvalitete kadrov, ki so se posvetili temu področju družbene dejavnosti. Tu so mišljeni vsi tisti aktivni delavci, ki kot profesionalci ali amaterji delajo v čebelarskih organizacijah, nastopajo kot predavatelji, pišejo čebelarske razprave in znanstveno proučujejo čebele, ter vsi tisti manualni delavci, ki se strokovno udeležujejo v čebelarskih gospodarstvih. Gledano iz jugoslovanskega zornega kota, nimamo posebnih težav s kadri. Do nasprotnega zaključka pa pridemo, če se ozremo preko domačega plota k drugim narodom, kjer je čebelarstvo bolj razvito kot pri nas.

Če govorimo o kadrih, potem je nujno, da ugotovimo, kakšno dediščino smo prevzeli in s kakšnim uspehom vključujemo mladino v delo. Zapuščina ima vsa obeležja preteklosti, ko družba ni imela razumevanja za rast čebelarskih kadrov. Tu je bila izjema le stara osnovna šola, ki je v mnogih mladih srcih vzbudila ljubezen do čebel in bila tudi sicer nosilec čebelarske prosvete na podeželju. Srednje in višje šole niso prispevale k razvoju čebelarstva. Redki posamezniki, ki so iz tega ali onega vzroka zajahali čebelarskega konjička kot vzpo-

redno delo k svojemu poklicu, so se strokovno dvigali in izpopolnjevali neorganizirano iz lastnih nagibov, brez družbene pomoči in brez domače strokovne literature. Zaradi neugodnih razmer, v katerih so rastle čebelarški strokovnjaki, je njih število zelo omejeno. Druga posebnost zapuščine je v tem, da smo brez kvalificiranih profesionalnih čebelarjev, to je čebelarjev, ki bi svoje delovne sposobnosti posvečali čebelarškim obratom. Tudi ta slabost je posledica specifične razvitosti našega čebelarstva. Čebelarških gospodarstev, ki bi v večji meri in stalno zaposlovala najeto delovno silo, skoro nismo imeli. Zato so pri nas nepoznani poklici čebelar, kvalificirani in visoko kvalificirani čebelar. Taka dediščina ni mogla pozitivno in pospeševalno vplivati na naše čebelarstvo. Tu moramo iskati vzrok za počasen razvoj čebelarških obratov socialističnega gospodarskega sektorja.

Čebelarških kadrov torej nimamo na pretek. A kako so tisti, ki jih imamo, vključeni v delo? Zdi se mi, da je tu naša rak rana. Ne bom govoril o redkih poedincih, ki jih ni mogoče vključiti v delo, ker ne razumejo razvoja in naše družbene stvarnosti. Večjo škodo nam povzroča cepitev uporabnih sil, do katere pa ni prišlo zaradi različnih načelnih stališč, ampak je posledica ponesrečenih taktičnih prijemov. Marsikod na terenu niso dopustili, da bi prišlo do te cepitve. Ne glede na navodila iz centra so se kadri združevali pri konkretnih delovnih akcijah in želi lepe uspehe. Že zrelost terena bi nam morala biti strog opomin, da smo na slabem potu. Opozoril je še več. Mnogi trezni in sposobni strokovnjaki so se umaknili v ozadje, ker jim ni do tega, da bi bili kamen spotike. Pri nekaterih se pojavlja še osebni monopolizem, ki ne dopušča odvojenih mnenj, niti razprav, niti to, da bi ista vprašanja proučeval še kdo drug. Ta osebni monopolizem dobro uspeva v današnjih razmerah, čeprav je po svojem bistvu in posledicah zelo škodljiv za razvoj in napredek slovenskega čebelarstva.

Danes je že čas, da se čebelarški kadri združijo in dajo od sebe vse, kar družba od njih pričakuje. Tu gre za stvar samo in ne za osebno uveljavljanje. Zaradi stvari same tudi ne sme biti važna firma, pod katero naj bi delo opravljali.

Vključevanje mladine je eden izmed najtežjih problemov. Tu je mnogo zamujenega. Današnja mladina je usmerjena k tehniki. Naša šola je ne usmerja v čebelarstvo. Naslednike bomo morali najti sami. Pričeti moramo z načrtno propagando in intenzivnim delom med mladino za njeno vključevanje v čebelarstvo. Postaviti moramo vprašanje čebelarških šol, v katerih naj bodoči kadri dobijo potrebno strokovno

izobrazbo, tako tisti, ki se bodo posvetili znanstvenemu delu, kakor oni, ki naj jim delo v čebelarstvih postane poklic. Potreben nam je čebelarski inštitut, ker je tudi od njegovega delovanja odvisen napredek slovenskega čebelarstva.

V odbore naših organizacij moramo pritegniti čim več mladih ljudi, jim smejeje zaupati posamezne naloge in jih usposobiti za vodilna mesta v organizacijah. Zavedati se moramo, da se mladi kadri sami ne bodo ponujali, zato jih bomo morali poiskati. Vsak čebelar bi moral vzeti »na piko« vsaj enega mladincega, ga privabiti najprej v svoj čebeljak, v njem vzbuditi ljubezen do naše marljive živalce in nato še do dela v organizaciji.

Do leta 1954 je ZČD krila stroške organizacijske, strokovne in prosvetne dejavnosti z dohodki svojih gospodarskih podjetij. To je bilo preprosto in zelo lepo, saj denarja navadno ni manjkalo. Zato ni bilo nobene potrebe po članskih prispevkih. Ti so bili sicer vpeljani, toda tako nizko odmerjeni, da o njih ni vredno govoriti. V praksi je bilo tako, da čebelar do svoje strokovne organizacije ni imel nobenih posebnih obveznosti, od nje pa je imel idealne in materialne koristi. To stanje, ki razkriva neko notranje protislovje, prihaja še bolj do izraza, če se zavedamo, da je čebelarjenje gospodarska dejavnost, in če primerjamo našo organizacijo s to ali ono športno organizacijo. Nenavadno je, da plačujejo športniki sorazmerno visoke članske prispevke, čebelarji - pridobitniki pa le formalne. Sicer pa o tem še kasneje.

Gornjega leta so se Zvezina gospodarska podjetja osamosvojila in s tem je ZČD zgubila stalen vir dohodkov. Skrčilo se ni samo delovno področje ZČD (prenehanje gospodarske dejavnosti), ampak so nastopili tudi popolnoma novi pogoji za njeno delo. Mnogi člani teh sprememb niso razumeli in so zato prišli do zgrešenih zaključkov. Usahnitev dohodkov iz gospodarske dejavnosti naj bi bila po njihovem mnenju za ZČD usodna. Zaradi skrčenja materialne osnove naj bi ta zmanjšala svojo dejavnost, počasi hiralala in končno propadla. Niso redki, ki še danes tako mislijo.

Trdno sem prepričan, da so ti zaključki docela zgrešeni in, kolikor več je članov s takimi pogledi, toliko bolj je ogroženo uspešno delo naše organizacije.

Osamosvojitve Zvezinih gospodarskih podjetij je bil nujen ukrep, nujen v glavnem iz dveh razlogov. Prvič zaradi tega, da smo poslo-

vanje teh podjetij vskladili s politično ekonomskimi principi naše družbene stvarnosti in drugič, da se lahko ZČD, razrešena gospodarske dejavnosti, uspešneje posveti organizacijskim, strokovnim, vzgojnim, prosvetnim in drugim nalogam. Kakor je bil ta ukrep pozitiven, tako za ZČD samo in za napredek slovenskega čebelarstva ne moremo trditi, da so bile posrečene in pozitivne metode, ki so jih poklicani uporabljali pri izvajanju gornjega ukrepa.

Stari društveni delavci morajo priznati, da so jim trgovina in delavnice požrle največ časa. Ni bilo seje, predavanja, občnega zbora ali kakega drugega čebelarskega sestanka, da ne bi na široko o njih razpravljali. Ne trdim, da so bile razprave nekoristne ali celo izgubljanje časa, pač pa sem mnenja, da bi bilo tako za napredek čebelarstva kakor tudi v interesu višjih družbenih koristi, če bi bile ves čas obstoja naše organizacije vse njene ustvarjalne sile združene in udeležene pri reševanju osnovnih organizacijskih, strokovnih in izobraževalnih nalog. Teh nalog sicer nismo zanemarjali, vendar bi bili ob popolni mobilizaciji vseh sil rezultati še mnogo boljši.

Sama gospodarska dejavnost zahteva, da sredstva, pridobljena s to dejavnostjo, vlagamo v sklad za njeno razširitev. To je zakon ekonomike. Hote ali podzavestno je tako delala tudi ZČD in pretežni del dohodkov uporabljala za razširitev obratov, a sorazmerno majhen del za kritje stroškov organizacije. Nočem zmanjševati pomena sredstev, ki so jih dajala Zvezina podjetja za strokovno vzgojne namene, pač pa trdim, da ta sredstva niso bila v pravem sorazmerju s sredstvi, s katerimi so podjetja razpolagala. Zgrešeno bi bilo iskati osebne krivice. Teh ni bilo. Obstajali so zakoni kapitalizma in po teh se je morala ZČD ravnati, sicer bi njeno gospodarstvo propadlo.

Tako pred vojno kakor prva leta po njej je imela ZČD več aktivnih društvenih delavcev, kot jih ima danes. Imela pa je tudi neprijemno boljše materialno podlago, kot jo ima danes. Toda kdaj si je postavila najlepši spomenik? Ne tedaj, ampak danes, ko je zagledala knjiga »Sodobno čebelarstvo« luč sveta. Ne tedaj, ko je bilo vsega dovolj, ampak danes, ko je bilo malo sodelavcev in malo denarja. V zelo težkih časih je bila ZČD sposobna izdati obširni knjigi o čebelah in čebelarjenju, ker se je v novih okoliščinah oprijela osnovnega poslanstva.

Starih virov dohodkov ZČD nima več in že nekaj let troši za redno poslovanje osnovno glavnico. Tako ne bo šlo dolgo in tudi sicer je tak način finansiranja nenormalen. Za poslovanje bo treba poiskati redne

vire dohodkov. Kje jih vzeti? Posnemati bomo morali ostale družbene organizacije. Te poznajo naslednje vrste dohodkov: članski prispevki, darila in družbene dotacije.

Dober blagajnik napravi realen proračun. Proračun je realen, če med predvidenimi in ustvarjenimi dohodki oziroma izdatki ni večjih razlik. Posebno dohodke je treba trezno planirati in se pri tem opirati predvsem na lastne sile, torej na članske prispevke. O višini teh prispevkov smo že večkrat govorili. Vprašanje smo vedno obravnavali precej neodločno in z nekim strahom. Treba pa je možato pogledati stvarnosti v oči. Brez primerne članarine ne bo šlo. Nekateri se bojijo, da bomo z zvišanjem članarine zgubili precej članstva. Res jih bo nekaj odpadlo, toda kar je zdravega, bo ostalo. V glavnem bodo odpadli člani na papirju, od katerih nimamo drugega kot delo. Dalje tisti, ki so iskali v organizaciji le materialno korist. Odšli bodo vsi slabi čebelarji, ker jim ni do strokovnega izobraževanja, ki je osnova za uspešno razvijanje njihovega čebelarstva. Skratka, znebili se bomo nepotrebne balasta in lastne vrste prečistili. Tako bomo postali bolj homogeni, morda celo bolj sposobni za nove in še težje naloge.

Še nekaj besed o družbenih dotacijah, ki jih je in ki naj bi jih tudi v bodoče prejemale čebelarstvo. Že v uvodu sem ugotovil, da opravljajo čebelarske organizacije družbeno koristno delo in imajo zato vso pravico do pomoči od družbene skupnosti. To pomoč je čebelarstvo kot tako, manj organizacija, prejemale ves čas. Pomoč je bila znatna. Pomislimo samo na razne regrese, nižje cene sladkorja itd. Mnenja sem celo, da so bile te dotacije v skladu z zmogljivostjo družbene skupnosti. Način dodeljevanja dotacij pa mi ni bil nikoli pogodu. Pomoč se je tako drobila, da od nje ni bilo pravega haska. Koristneje bi bilo, če bi dobivale pomoč čebelarske organizacije neposredno za prirejanje tečajev in predavanj, za propagando in čebelarski tisk, za postavljanje šolskih čebelnjakov, za znanstvena proučevanja itd., ne pa posredno v obliki regresa. Prepričan sem, da so bodoče družbene dotacije, način in višina dotiranja, odvisni v prvi vrsti od nas samih, od naše delavnosti in od naših sposobnosti. Isto velja za ZČD. Ta bo lahko menjala svoje ime, delovala v širšem sklopu, dobila novo družbeno vlogo — vse te spremembe so možne — sam njen obstoj pa je odvisen od naše zavesti, zrelosti, aktivnosti in naše pripravljenosti, da ji damo potrebna sredstva. Uverjen sem, da bomo slovenski čebelarji v polni meri izpolnili obveznosti do svoje organizacije in s tem zagotovili njeno redno delovanje za prosep slovenskega čebelarstva.

ČEBELARJEVE NOVOLETNE MISLI

EDISENEGACNIK

Spet se je zasukalo leto in odšlo v preteklost z neštetimi prijetnimi in neprijetnimi spomini, ki smo jih bili doživeli. Stara navada je, da praznujemo prihod Novega leta kar najbolj svečano. Saj je to eden najlepših družinskih praznikov, ko se ljudje, utrujeni od vsakdanjega dela in skrbi, vsaj za kratek čas umire in si privoščijo nekaj uric za razmišljanje. Naše razpoloženje je prav posebno svečano, kadar okraši narava s svojo snežno-belo odejo in čudovito zimsko lepoto polje in gozd. Pri srcu nam je toplo, ko segamo v roke dragim znancem in prijateljem, želeč jim srečno in zdravo, čebelariskim prijateljem pa še medeno novo leto. Zadnja leta smo zares prikrajšani za zimske lepote ob tem času. Zima se je bila zakasnila in tudi letos je tako. Snega ni in sonce je v zadnjih decembrskih dneh tako toplo sijalo, da je zbudilo čebelice iz zimskega počitka in jih zvbilo v naravo. To jim je dobro delo, nas pa je pomirilo. Zdaj lahko naprej počivajo in sanjajo o sončni pomladi, ki jih bo spet zvbila iz panjev v prebujeno naravo.

V topli sobi je čebelarju tako prijetno ob misli, da so njegove čebelice zdrave in da ob obilni zimski zalogi mirno počivajo. Vesel je, da je bil v preteklem letu njegov trud poplačan. Lanska medena letina je bila ponekod kar dobra. Pomladanska paša je bila v nekaterih krajih zadovoljiva. Tu in tam sta izločali mano smreka in hoja, pa tudi otava nas letos ni razočarala. Celo ajda, nad katero smo že obupali, je spet zamedila, da so nabrale čebele dovolj zase in še kak lonec medu povrhu za svojega gospodarja. Po drugih republikah pa je bila čebelariska letina v splošnem slaba. Stari čebelarji ne pomnijo take. Letos se torej ni uresničilo pravilo, da sta ob dobri letini vesela tako kmet kakor čebelar. Kmet je bil letos zares lahko vesel, saj tako obilne letine že dolgo ni bilo.

Čebelarji pa smo na žalost v preteklem letu doživeli nekaj neprijetnih presenečenj, ki so bolešno odjeknila med nami. Najbolj neprijetna je bila gotovo vest o ukinitvi regresa. Ukinili so ga z utemeljitvijo, da je država že dovolj žrtvovala za čebelarstvo in da prodajajo čebelarji svoj med po tako ugodnih cenah, da regresa ni več treba. Tu se ne bomo spuščali v razpravljanje, koliko so te utemeljitve upravičene. Vemo le, da je vojna naše čebelarstvo močno prizadela, da regresi še zdaleč niso nadomestili najhujših izgub in da kljub vsemu nismo dvignili števila čebeljih družin niti za polovico. Kako naj zdaj naš mali človek-delavec in uslužbenec pride do panjev, ki stanejo okrog osem tisočakov. In kje so satnice, a ne nazadnje čebelje družine? Kako bomo pridobili za čebelarstvo mladino, ki jo tako zelo pogrešamo v naših vrstah, če stane en sam panj s satnicami kar deset tisočakov? Tako ne bomo napredovali, ampak kvečjemu nazadovali. V tolažbo naj nam bo, da se je prav v zadnjih dneh glede tega obrnilo na bolje in je Zvezni gospodarski svet spet načel to vprašanje ter poklical na posvet predstavnike čebelariskih organizacij.

V preteklem letu so znatno znižali cene medu. Res ne vemo, koliko je bilo, zlasti ob ukinitvi regresa, vse to upravičeno, priznati pa moramo, da

smo v Sloveniji lahko prodajali med še kar ugodno v primeri z južnimi kraji. Tam so ga odkupovali po 180 din in čebelar, ki je bil v stiski, ga je hočeš nočeš moral dati po tej ceni. Pri nas je plačeval Medeks kostanjev med menda po 200 din, cvetličnega po 240 din, prvovrsten hojev med pa tudi po 300 din. Zdi se nam, da je zadnja številka kar v redu — tako približno bi bilo treba plačevati med, kadar bi ga prodajali doma našemu delovnemu človeku. Kadar pa gre za izvoz, bi bilo že treba najti način, da bi dobil čebelar malo več za svoj pridelek. Saj je prav njegova zasluga, da dobi naša skupnost za med lepe devize. Če se ne motim, smo dobili v hojevem letu 1957 za izvoženi med več kot za vse sadje in jagodičevje, ki smo ga bili tudi izvozili. Torej je med silno važen izvozni predmet. Zato bo treba pri določanju cene to dejstvo upoštevati in poklicati k temu tudi zastopnike čebelarskih organizacij.

Hkrati z znižanjem cene medu so zvišali ceno sladkorju kar za 25 din pri kg, tako da razlika med ceno cvetličnega medu in sladkorja ni bila večja od 80 din. Kdor ve, kolikšna je razlika med obema v sosednjih državah, se bo prijel za glavo in čutil, kako je to mogoče. V nekaterih je n. pr. cena medu od dvakrat do sedemkrat višja kot pa cena sladkorja, pa je njih splošni gospodarski položaj še slabši kakor pri nas.

Lani avgusta je železnica zvišala tarifo za prevoz čebel in čebelarskih potrebščin za 50 %, in sicer tako, da je zdaj vsak panj težak 50 kg in ne 20. Res je, da je železnica razmeroma poceni vozila čebele, toda najbolj prizadeti smo spet samo slovenski čebelarji, ki vozimo svojo žival na oddaljena pasišča v Srbijo in Liko in ne vem še kam. Zdaj bo moral čebelar s 40 ali 50 panji dobro premisliti, ali bo še peljal na akacijevu pašo v Srbijo ali ne. Sam prevoz po železnici ga bo stal kakih 40 tisočakov. Kje pa so drugi stroški (kamion, delavci, osebna vožnja itd.)? Pri takem prevozu bodo narasli kar na 80 tisočakov. Če računamo, da bodo plačali akacijev med po 240 din — in to bo verjetno še odlična cena — bo moral pridelati samo za stroške 330 kg medu, torej kar po 8 kg na panj! Pogosto toliko niti ne dobimo. Računi so pač računi in pameten človek bo temeljito premislil, preden se bo odpravil na pot tako daleč, preden se bo odločil za zelo tvegan prevoz čebel na katero koli oddaljenejšo pasišče.

Vse te stvari človeka ob novoletnih mislih ne navdajajo s posebnim veseljem, zlasti ne prevaževalcev. Koliko jih je pri nas, dobro vemo in, kadar bodo ti izgubili dobro voljo, bo začelo naše čebelarstvo zares propadati. Čim bolj pa bo propadalo, tem manj bo medu in tem nezatnejši bo izvoz, da ne govorimo o drugi nenadomestljivi gospodarski škodi, ki bo še večja, če ne bo doma dovolj čebel za opravevanje.

Zveza je v preteklem letu izdala še drugi del čebelarske knjige in s tem pokazala, da ni samo vredna svojega imena, pač pa tudi obstoja. Pravilna je sodba nekega čebelarja, ki je dejal, da bi bila Zveza storila že dovolj, ko bi bila izdala samo ti dve knjigi in ne napravila ničesar drugega. Zdaj imamo Slovenci res dovolj čebelarske literature, saj so se tema dvema knjigama pridružile še druge, kakor tudi različne brošure o medu in čebeljih boleznih. Torej gremo slovenski čebelarji le naprej. Ta zavest je zdajle ob novem letu nadvse prijetna.

Medeks je nabavil v Nemčiji nov moderni stroj, ki dela satnice avtomatično. To je čudovita iznajdba moderne tehnike! Na eni strani teče v stroj raztaljeni vosek, na drugi strani pa prihajajo iz njega že izdelane satnice, ki jih zлага avtomat v lepe skladanice. Veselje je pogledati to delo! Prej se je v satnišnici mučilo nekaj ljudi ob kotlih in valjarjih. Zdaj gre vse avtomatično in potrpežljivi in vedno nasmejani Mažgonov ata sede ob stroju in gledajo njegovo zamotano drobovje, da bi ga spet spravili v tek, če bi odpovedalo. Tudi pridobitev za nas! Vsaj za satnice ne bo več zadrege. Ta stroj jih naredi vsako uro menda kar 30 kg, prej pa jih je 5 delavcev po 80 kg na dan. Podjetje Medeks je za novo leto pripravilo slovenskim čebelarjem lepo darilo.

Novi preroki nam oznanjajo, da spadajo naši žnideršiči in celo čebelnjaki med staro šaro. V istem hipu, ko razglašajo te pogrešene misli, sami vneto čebelarijo v njih in svojih žnideršičev in čebelnjakov ne bi zamenjali za amerikance, če bi jim jih kdo ponudil. Naši predniki so bili zelo praktični ljudje in so v preteklih desetletjih preizkusili tudi take panje, a jih odklonili kot neprimerne za naše razmere. Te vrstice sem zapisal zato, da bi ne bila zmeda med čebelarji, zlasti med začetniki, še večja. Saj danes marsikdo ne ve, komu naj verjame. Čudno pa se mi zdi le eno: zakaj proda Medeks na stotine žnideršičev v južne kraje? Kako to, da se tamkaj odvrtačajo od splošno razširjenih Dadant-Blattovih kakor tudi Langstrothovih panjev? Prebrisani čika Pero menda že ve, zakaj je amerikance prodal in kupil naše žnideršiče.

Kaj pa naša čebelarska organizacija? Med slovenskimi čebelarji najbrž ni nikogar, ki bi ne priznaval, da je napredek mogoč samo v enotni organizaciji, pa naj bo ta kakršnekoli oblike. Bratje Hrvatje so nam pred nekaj tedni priznali, da imamo v državi edino Slovenci pravo čebelarsko organizacijo, ki skrbi za napredek čebelastva, čeprav ne dobiva podpore od nikoder. Zveza žrtvuje karkoli more, samo da pomaga čebelarskim društvom in družinam, ko se obračajo nanjo. Mnogo pa je seveda tudi godrnjanja na njen račun, pogosto prav v zvezi s čebelarskim listom. Res marsikaj ni prav. Toda čebelarji naj pri tem ne stojijo ob strani in samo kritizirajo. Pomagajo naj odstraniti zapreke in zboljšati položaj. Pri svojem delu pa naj družine in društva ne čakajo na navodila in pomoč od zgoraj. Sami imajo povsod sposobne ljudi, ki jih bodo vodili, jim predavali in svetovali, kadar bo treba. Le pogledjmo kakšna društva so si ustanovili Stajerci v Celju, Mariboru, Radgoni, Murski Soboti itd., le pogledjmo in kakšne lepe uspehe so pri organizacijskem delu dosegli.

Letos bi ne smelo biti občnega zboru, ki bi ne bil združen s primernim predavanjem, mogoče celo v obliki razgovora. Tako bomo najbolj navezali čebelarje na organizacijo. Pomislimo na to, kaj bi bilo, ko bi bili naenkrat brez vsake organizacije. Naše čebelarstvo bi šlo rakovo pot in v nekaj letih bi bilo na tleh. S tem pa bi za vedno pokopali ne samo svoje napore, pač pa svoj ugled v svetu in dolgoletna prizadevanja naših prednikov, ki so bili marljivi ko čebelice in nam prav zato ustvarili organizacijo, ki jo imamo še danes. Delajmo prav tako kot so delali oni: združeni v ustvarjalnem delu stremimo k čedalje večjemu napredku! To pa naj bodo tudi naše vodilne misli na poti v novo leto.

ZOPET JE MINILO LETO

FRANJO VRCKO

Ob koncu leta se vsak čebelar spomni na svoje uspehe in neuspehe v preteklem letu. Zanima ga tudi, kako je bilo s čebelami in pašo po drugih krajih, kajti znano je, da je že med dvema čebelnjakoma v isti vasi lahko razlika. Velik vpliv ima na primer na prezimljenje čebel že sama lega čebelnjaka. Če je čebelnjak pozimi obrnjen proti soncu, se čebele vznemirjajo, če pa stoji preveč v senci ali celo na vlažnem kraju, je še veliko slabše. Uspeh v čebelarstvu je zelo odvisen od dobrega prezimljenja, v prvi vrsti pa od vremena med letom. Jasno je, da igrajo pri tem važno vlogo še nešteti drugi činitelji, za katere danes niti ne vemo in jih najbrž nikoli ne bomo ugotovili, če si še toliko prizadevamo.

Mislím, dá ne bo odveč, če na kratko opišem, kako smo v našem kraju letos čebelarili. Prepričan sem, da čebelarji najraje berejo o doživljajih iz čebelarske prakse.

Lansko jesen smo zazimili čebele zopet na sladkorju. Vsak čebelar pa ve, da sladkor le ne izda toliko kakor naravna hrana, posebno ajdovec. Ob koncu zime je treba zelo paziti, da čebele ne umirajo od gladu. Slabo prezimijo čebele na sladkorju zlasti ob tako nestanovitni zimi, kakor je bila v letu 1957/58.

Po spremenljivem vremenu v decembru in januarju je v prvih dneh februarja nastalo pravo pomladno vreme, ki je trajalo do polovice mesca. Matice so začele dobro zalegati in čebele so se zelo razmnožile. Ko pa je kmalu nato pritisnila spet zima, jim je začelo primanjkovati hrane. Še v marcu in aprilu je bilo hladno in neugodno vreme, v začetku maja pa se je zboljšalo. Ves maj smo imeli prekrasne in za tisti čas naravnost vroče dneve kakor poleti. Zaradi tega je cvetelo vse naenkrat. V treh tednih je bila tudi akacija v cvetju, posebno pri meni, ker je obrnjena proti soncu. Ker pa je bilo zelo vroče, je odcvetela v štirih dneh. Čebele so si do takrat komaj malo opomogle, primanjkovalo pa je pašnih čebel, zato tudi niso mogle izkoristiti te kratkotrajne paše, kot bi jo sicer. Mnogo boljše so odrezali čebelarji v sosednji vasi, ki so od mene oddaljeni kakih 6 km. Tam so se hvalili, da so kar dvakrat točili, kar je razumljivo, ker imajo veliko rdeče detelje, ki dobro medi vsako pomlad, če je le kaj vremena. Tudi akacije je v tem kraju dovolj. Ker raste v zavetni legi, je paša na njej dalje trajala kakor pri nas.

Kostanjeve paše smo se letos zastonj veselili. Le v višjih legah, kjer je kostanj cvetel, ko se je vreme že zboljšalo, so čebele na njem nekaj nabrale.

V prvi tretjini julija sem dobil sporočilo iz Ljubljane, da medi na Verdu hoja. Tudi v dnevnem časopisju in po radiju so naznanili, da se je pojavilo medenje v gozdovih pod Krimom, v Preserju, Borovnici in ne vem, kje še. Potem pa — vse tiho je bilo! Jaz in še štirje čebelarji smo se odločili za Verd ter kar drugi dan odpeljali tjakaj čebele v odprtem vagonu, kajti drugega nismo mogli dobiti. Kakor je znano, ni bilo v letu 1958 nikjer kake posebne hojeve paše. Na Verdu smo bil z bero spočetka še kar zadovoljni,

toda po izdatnem dežju je medenje popolnoma prenehalo. Zato so se čebelarji, ki so bili pred nami tam, odselili. A glej! Kmalu nato se je vreme zboljšalo in bilo je lepo vse tja do jeseni. Nekaj manjših ploh je medenju več koristilo kakor pa škodovalo. Na Verdu je bil ves čas potem donos od pol do enega kilograma. Čebele so se lepo razvile in tudi precej nabrale, tako da so nam povrnila vsaj stroške prevoza.

Ko so čebelarji, ki so se z Verda odselili, zvedeli da je na prejšnjem pašiču zopet nekaj paše, so svoje čebele pripeljali nazaj. Pa tudi več drugih čebelarjev je prišlo v ta kraj, tako da je bilo tam nazadnje toliko panjev, kakor jeseni na kaki postaji v Liki.

Na splošno prevladuje mnenje, da je na Verdu medila hoja, toda med, ki smo ga iztočili, ni bil podoben hojevemu. Bil je popolnoma črne barve, zelo dobrega okusa in lahko tekoč. V okolici postaje sem ves gozd preiskal, pa nisem nobene čebele opazil na hoji. Po mojem mnenju so nabirale mano na listavcih.

Okrog 15. avgusta smo panje prepeljali na ajdovo pašo. V začetku je kazalo, da bo to pašo uničila suša, toda dobili smo pravočasno dež, nakar je bilo zopet lepo vreme. Tako so čebele po dolgih letih vendarle nabrale srednjo zimsko zalogo. Zato smo kar lahko zadovoljni s preteklo čebelarstvo letino.

NAŠE PREDVOJNO DRUŠTVO

IVAN ZUNKO

Čeravno je bilo osrednje čebelarstvo za Slovenijo ustanovljeno v letu 1898, vendar na podeželju še precej časa potem ni bilo, vsaj povsod ne, čebelarstvih organizacij v današnjem smislu. Edino povezavo med centralo in čebelarji na deželi so vzdrževali predavatelji in pa Slovenski čebelar, ki ga je društvo začelo izdajati kmalu po svoji ustanovitvi. Njegov prvi urednik, »Cimpermanov Francelj« iz Spodnje Šiške, oz. Franc Rojina, kakor se je mož pisal, je urejeval list okrog 21 let. Učiteljevati in čebelariti je pa začel okrog leta 1888 na Kolovratu, ki je tedaj spadal pod okrajno glavarstvo v Litiji. Znameniti so njegovi čebelarstvi spomini, ki so pred drugo vojno, ko je list urejal že Bukovec, izhajali v Slovenskem čebelarju. Vsakemu, ki jih je bral, bo ostalo v spominu napivanje čebelarja Pergala iz Kolovrata »Cumshajt, Cumsleben«! Redkokdo je pa menda iz te latovščine razbral, da pomeni to zdravje, oz. zdravo življenje. Ko je odložil uredniške posle, je dejal, da bo Slovenski čebelar še marsikateremu uredniku obležal v želodcu. Ni se zmotil, če vemo, s kakšnimi težavami se uredništvo bori vsa leta po vojni, da bi list v redu izhajal, da bi bil dovolj poceni, zlasti pa, da bi bila vsebina vsem všeč. Poslednji zahtevi pa tudi v bodoče noben urednik ne bo mogel povsem ustreči, saj vemo, kako različne so želje in okusi.

Osrednje društvo ob svoji ustanovitvi še ni imelo lastnih prostorov, imelo pa je kaj kmalu svojo prodajalno za čebelarstve potreščine ali bla-

govni oddelek, kakor se je tedaj reklo, v I. nadstropju zgradbe na vogalu Vodnikovega trga, kjer je bila pozneje v pritličju knjigarna Jugoslovanske tiskarne. Okrog leta 1930 se je ta oddelek preselil v Vošnjakovo ulico št. 4, a 1. avgusta 1932 v Pražakovo ulico 13. Kmalu po prvi vojni je društvo že začelo misliti na lastni dom. V ta namen je leta 1920 začelo zbirati »kamne«. En »kamen« je bil 100 kron. Za ta znesek je bilo leta 1921 mogoče dobiti 2 kg medu ali 3 l vina. Srbski dinar je pred prvo vojno notiral 96 vinarjev, torej 4 vinarje manj kakor avstrijska krona. Ker smo pa bili Slovenci med nasledniki države, ki je vojno zgubila, je bilo treba po vojni dati 4 krone za 1 dinar. Vendar so ljudje še dolgo potem, ko smo že imeli dinarsko valuto, računali v kronah, ob Dravi in v Pomurju pa v rajniših. Imena darovalcev »kamnov« je sproti objavljala Slovenski čebelar. Za Janšev dom na Tyrševi cesti, danes Titovi, je bilo treba zbrati nad 5000 »kamnov«, saj je dom s parcelo stal 525.000 kron. Leta 1935 je bila adaptacija zgradbe končana in čebelarna se je vselila v lastne prostore. Današnji čebelarji najbrž niso več toliko zavedni, da bi se posrečila taka velika zbiralna akcija. Saj bodo že zaradi Slovenskega čebelarja godrnjali, ko bodo zvedeli, da smo njegovo naročnino za malenkost povišali.

Takoj po koncu prve vojne se je začelo osrednje društvo znova prizadevati, da bi ustanovilo podružnice na podeželju. Že v letu 1921 je bilo v Sloveniji 98 podružnic z 2641 člani. V Celju in Guštanju sta poslovali podružnični zvezi, ki sta vključevali vse okolne podružnice; podružnice iz ostalih krajev so pa bile vključene neposredno v osrednje društvo v Ljubljani. Železničarji niso bili člani Čebelarskega društva za Slovenijo; imeli so svojo čebelarsko organizacijo in svojo prodajalno čebelarskih potrebščin na Matarskovi cesti.

Ustanovni občni zbor Čebelarske podružnice za Litijo je bil v zgodnji pomladi leta 1922 v pisarni okrajnega sodnika dr. Alojza Žigona v Litiji, ki je bil tudi prvi njen predsednik. Čebelarji iz Kresnic in okolice so prišli v litijsko organizacijo šele po drugi vojni, poprej pa so spadali pod Dolsko. Ustanovni občni zbor podružnice za Dolsko, Ihan in Kresnice je bil 5. 7. 1921 v Petelinjah. Od čebelarjev, ki so se udeležili občnega zbora v Litiji, so menda danes živi samo še trije, in sicer dr. Žigon, upokojenec v Ljubljani, Pavle Bric, užitkar v Gradiških Lazih in Ivan Koprivnikar, užitkar na Vel. vrhu. Litijska podružnica je štela ob svoji ustanovitvi 26 članov, a pred drugo vojno komaj še 16. Leta 1924 je dr. Žigon odložil predsedništvo, nakar je bil sedež podružnice v Šmartnem pri Litiji. Zadnji predsednik te podružnice je bil nadučitelj Maks Kovačič, ki je umrl leta 1945. Podružnica si je nabavila nekaj inventarja, kakor stiskalnico in kotel za kuho voščin, točilo in še kaj za splošno uporabo. V organizacijskem pogledu ni bila podružnica preveč delavna; na občnih zbora je bil po navadi potrjen stari odbor in potem vse tiho je bilo. Kvečjemu da je bilo med letom kako strokovno predavanje, ki ga je imel iz centrale naprošeni predavatelj. Sicer pa roko na srce: mairsikje še tudi danes ni mnogo drugače. Ni bilo pa tedaj to nič čudnega, če vemo, da so članstvo sestavljali z majhno izjemo idealistov povečini »eukreni« člani, to je čebelarji, ki so bili včlanjeni največ zaradi sladkorja. Osrednje društvo je namreč vsako leto oskrbelo podružnico z nezatrošarinjenim cenanim sladkorjem za čebele, ki je pa bil denaturiran z

ogljem ali papriko. To je privedlo do tele, baje resnične dogodivščine: Neorganiziran čebelar je kupil v trgovini čist sladkor za čebele, doma pa mu je primešal oglje. Na vprašanje sosedu, zakaj to dela, je dejal: »Zakaj, zakaj, saj vendar tudi v društvu oglje notri devljejo.« Jasno, kajne?

Po prvi vojni je tekla več let trajajoča znamenita čebelarska pravda med litijsko topilnico svinca in čebelarji iz okolice. Od Konja do Štange in od Št. Jurija do Gradišča, to je v premeru kakih 10 km so pomrle vse čebele. Stanje si je prišel ogledat celo znameniti čebelarski strokovnjak Alfonsus z Dunaja. V tistih časih je bilo riskantno tožiti tako mogočno podjetje, kakor je bila ta topilnica. Pravda je bila šele leta 1926 končana — ugodno za čebelarje. O tej znameniti pravdi lahko čitate v Slovenskem čebelarju št. 7 za 1926 in št. 5—6 za 1949.

Ko je nastopila druga vojna, so prišli tukajšnji čebelarji pod nemško okupacijo. Ne samo čebelarske, temveč sploh vse organizacije so bile takoj razpuščene; prepovedano je bilo sleherno delovanje. Ugledni član tukajšnje podružnice, današnji glavni urednik Slovenskega čebelarja je bil s svojo družino vred izseljen. Ko je okupator sežigal slovenske knjige, je bila vmes tudi njegova knjižnica; gotovo mu je še danes žal zanjo. Čebelarji so s strahom pričakovali, kaj bo, posebno še, ko se je razvedelo, da so okupatorjevi vojaki tu in tam opustošili kak čebelnjak. Tudi na področju litijske podružnice so vojaki v dveh čebelnjakih v zimskem času izvlekli iz panjev medene sate, čebele pa raztresli po tleh in pohodili. Zelo žalosten je bil pogled na tako razdejanje. V letu 1943 so pa že tudi naši čebelarji vedeli, da daje okupator cenen in čist sladkor za čebele. Takoj so se zganili; zakaj ne bi vzeli ponujenega sladkorja? Sicer pa, kolikor mi je znano, so bile čebele tega sladkorja bolj malo deležne; šel je v kuhinje in v precejšnji meri tudi za NOV, — vsaj pri nas. Bila je pač vojna. Brez organizacije sladkorja ni bilo mogoče dobiti, zato so bile v Litiji ustanovljene tri čebelarske strokovne skupine (Ortsfachgruppen), in sicer za Litijo, za Šmartno pri Litiji in za Vel. Štango. Glejte čudo! Zgoraj smo rekli, da je imela litijska podružnica pred vojno komaj 16 članov, sedaj smo jih pa našteji 65. Sladkor je pač privlačna stvar. Do tega sladkorja si prišel takole: vsak čebelar je pri vodji svoje skupine prijavil število panjev, a za vsak prijavljeni panj je moral oddati 2 kg medu po maksimalni ceni 2 RM za kg. Na potrdila o oddanem medu je centrala v Celovcu poslala določeni trgovini sladkor, in sicer po 5 kg na panj. Čebelarji so potem na potrdila vodij svojih skupin v trgovini dvigali ta sladkor po ceni 60 Rpf za kg. Ravno toliko je bila takrat urna mezda navadnega delavca. Tudi voščine smo pošiljali v Celovec. Ne glede na kvaliteto si dobil zanje 40 odstotkov voska ali, če si hotel, tudi satnice.

Čebelarji so bili s to dobavo kar zadovoljni, niso se pa mogli sprijazniti s tem, da ne prejema več Slovenskega čebelarja, da ni več predavanj, občnih zborov in sestankov. Malo pred osvoboditvijo se nam je pa tudi glede sladkorja in satnic zataknilo. Celovec ni in ni poslal satnic za dostavljene voščine in tako so propadle. Nakazanega je bilo za Litijo 2000 kg sladkorja, dobiti pa ga nismo mogli, ker so bile proge razrušene in vlaki niso več vozili. No, pa smo prebili tudi brez tega, čeravno bi bil ta sladkor ob osvoboditvi zelo prav prišel.

LAHNIDI IN LEKANIJE NA SMREKI IN HOJI V SLOVENIJI LETA 1957

ING. JOZE RIHAR

V iglastih gozdovih v Sloveniji in nekaterih delih Hrvatske in Bosne naberejo čebele največ izredno cenenega temnega medu. Kakor je znano, je ta med proizvod ušic. V kmetijskem inštitutu smo se odločili, da bomo medenje iglavcev natančno preiskali. Sestavni del te programske naloge je bila tudi determinacija povzročiteljev izločanja mane na smreki in hoji.

Metodika

Za določanje so nam služili vzorci, ki so nam jih poslali nekateri sodelavci iz raznih gozdov. Mnogi so nam pošiljali le pokapano listje podrasti, na katerih so bili včasih tudi mešički — ostanki levitve ušic. Na poti se je več vzorcev z ušicami izsušilo. Taki vzorci nam niso mnogo ali pa prav nič služili. Največ primerkov ušic smo nabrali sami. Kot vzorce smo jemali le tiste ušice, kjer smo pri njih ali na podrasti našli znake izločkov. Ušice smo praviloma shranili v 40 % alkoholu. Če je bilo le mogoče, smo konzervirali afide raznih stadijev. Po potrebi smo vzorce z vejicami hranili nekaj časa v prostoru z nižjo temperaturo. Determinirali smo jih večinoma s stereomikroskopom.

Ušice smo razvrstili po drevesih, na katerih smo jih našli. Da bi se izognili nesporazumom, navajamo tudi sinonime, ki so pri obravnavanih ušeh v literaturi najpogostnejši. Pri nomenklaturi smo se držali Zoebeteina (1956) in Sorauerja (1957).

Povzročitelji mane na hoji (jelka, *Abies pectinata*)

1. *Physokermes hemicryphum* Dalm. (*Lecanium sericeum*) spada v Coecoidea, Lecaniidae, Physokermes (Targ). Geinitz (1940) in drugi so domnevali, da živi na hoji poseben manjši kapar, ki je bolj redek in povzroča zgodnjo kratkotrajno pašo. Schmutterer (1955) je dokazal, da živita na smreki dva kaparja, ki se morfološko in biološko dobro ločita. Večji živi le na smreki (*Physokermes piceae* Schrk.), manjši pa živi na smreki in tudi na hoji. Poljudno bi ju mogli imenovati »velika« in »mala lekanija«.

Mala lekanija je na hoji pri nas močno razširjena. 4. VI. 1957 smo prejeli iz Šmartnega ob Dreti vejice hoje z majhnimi, slabo razvitimi, nezamaščenimi kaparji. Iste dni so javili tudi iz Predgrada ob Kolpi, Podturna, Jurke vasi, Iške vasi, Selnice ob Dravi, da so začele čebele obletavati hojo. Dne 11. VI. nam je poročevalec iz Šmartnega ob Dreti javil, da je hoja začela obilno izločati iz gomoljev. Tam smo pri ogledu dne 27. VI. našli v dolinskih sestojih na hojevih vejicah nekatere lekanije že suhe, le malokatero pa še mastne od sladke izločine. Neredko smo na dvoletnih hojevih vejicah našli 10—15 kaparjev. Pri obhodu v smeri od Preserja proti

Rakitni dne 4. VII. v nižjih legah hojevih lekanij nismo mogli najti, pač pa v velikem številu v višjih legah bliže Rakitne. V eni pazduhi hojeve vejice je bilo tudi po 6 kaparjev. Gomolji so bili že suhi.

Po opazovanjih F. Purnata iz Šmartnega ob Dreti traja medenje iz gomoljev na hoji le 6—10 dni. Zalegalni mešički zrelih lekanij so merili do 4,5 mm.

Schmutterer (1956) navaja, da je na področju Jugoslavije prvi ugotovil hojevega kaparja Geschwind leta 1918. Dejansko pa ga je opazil in natančno opisal že leta 1913 lovec in čebelar S. Koprivec. Doslovno pravi: »V rogovilici lanske mladike tj. izhodišču mladike preteklega leta (ali v pazduhah lanskim mladik) je nekaj izbuljenega, kakor bi sedela bradavica v pazduhi. Bradavice v pazduhah teh vejic so živalice (podčrtal S. Koprivec), ki dobivajo hrano iz jelke, jo predelajo in izločajo in tedaj jelka medi.« To svojo trditev je uveljavljal proti takrat vodilnim piscem, kot so Coelestin Schachinger, Fr. Štupar, J. Deunler.

O veliki razširjenosti hojevega kaparja in pomenu za čebelarstvo Slovenije pričajo tudi nekateri drugi podatki.

2. *Buchneria pectinatae* Nördl. (= *Cinara pectinatae* Nördl. = *Lachnus pichtae* Mordw.) spada v Aphidoidea, Lachnidae, Cinarinae. Naši čebelarji jo pogosto imenujejo »zelená ušica«.

V septembru 1956 smo jo znova našli na področju Rakitniške planote. Zelo razširjena je bila leta 1957. Našli smo jo na hojevih vejicah 28. septembra 1957 v Bočni, 4. VII. pod Rakitno in na Hrušici, 10. VII. na V. Preski v Zasavju, 12. VII. v Kočevskem Rogu in Lovrencu na Pohorju. Ta ušica je sesala na hoji ponekod še do konca septembra. Na Hrušici in v Zg. Savinjski dolini je izginila zaradi os, ki so konec avgusta množično iztrebljale te uši in zavrle seveda tudi medenje.

Zelena ušica z dvema belima progama na hrbtu sesa na pol leta do 4 leta starih vejicah. Od začetka julija je prevladovala v večini naših hojevih sestojev. 7. julija je imelo med 50 gozdnimi opazovalnicami bero na hoji 26 kontrolnih panjev. Zato upravičeno lahko rečemo, da je najpomembnejša lahnida naših hojevih gozdov.

Hojeva vejica z dvema lekanijama, ki jo je narisal S. Koprivec l. 1914

Zelena ušica je izredno odporna proti nizkim temperaturam. Ko smo odrasle samice po tritedenskem držanju na 0° C prenesli v toplel prostor, so postale zopet živahne.

Kot vse kaže, se najraje naseli tam, kjer živi tudi mala lekanija. Na hojalah v Zg. Savinjski dolini in na področju Krimskega jezera smo ju skoro redno našli na istih vejicah.

3. *Cinaropsis piceae* Panz. (= *Cinara piceae* Panz. = *Lachnus grossus* Kalt.). Kot že sinonim pove, je ušica velika, saj meri do 6 mm. Ustrezal bi ji poljudni naziv »rjava ušica«. Našli smo jo 10. VI. 1957 v kolonijah na starejših vejicah jelke v gozdovih Hrušice. Kasneje je v drugih gozdnih področjih Slovenije nismo zasledili. Opazovalka N. Požar pa jo je našla na Hrušici še konec avgusta tako na smreki kot na hoji. Domnevamo, da je bila soudeležena pri medenju hoje in smreke v višjih legah Nanosa, Trnovskega gozda in Hrušice, ki je trajalo še ves avgust. Po Zobebeinu (1955) utegne izločati v juliju in avgustu velike množine mane.

Povzročitelji mane na smreki (*Picea excelsa*)

1. *Physokermes piceae* Schrk. in Ph. hemicyphum Dalm. — velika in mala smrekova lekanija. Kaparji na smreki so po Zandru (1949) za nemško čebelarstvo najvažnejši dobavitelji mane. Podobno mesto jim pripada po vsem videzu tudi v naših smrekovih sestojih.

Našli smo jih 4. VI. v Šmartnem ob Dreti, 23. VI. na Hrušici in 4. VII. na Rakitni. V prostranih smrekovih gozdovih okrog Nove Štifte in Gornjega gradu, ki so znani po junijskem medenju, na smreki v letu 1956 in 1957 ni bilo najti kaparjev.

Po Schmuttererju (1956) odlaga velika lekanija jajčeca od sredine maja do prve tretjine junija. Mala lekanija začne leči jajčeca v prvi tretjini junija in jih odlaga najdalje do prve tretjine julija. Sekretija mane je največja nekaj dni pred odlaganjem jajčec, se zmanjšuje v času njihovega odlaganja ter preneha, ko samica na koncu leženja odmre.

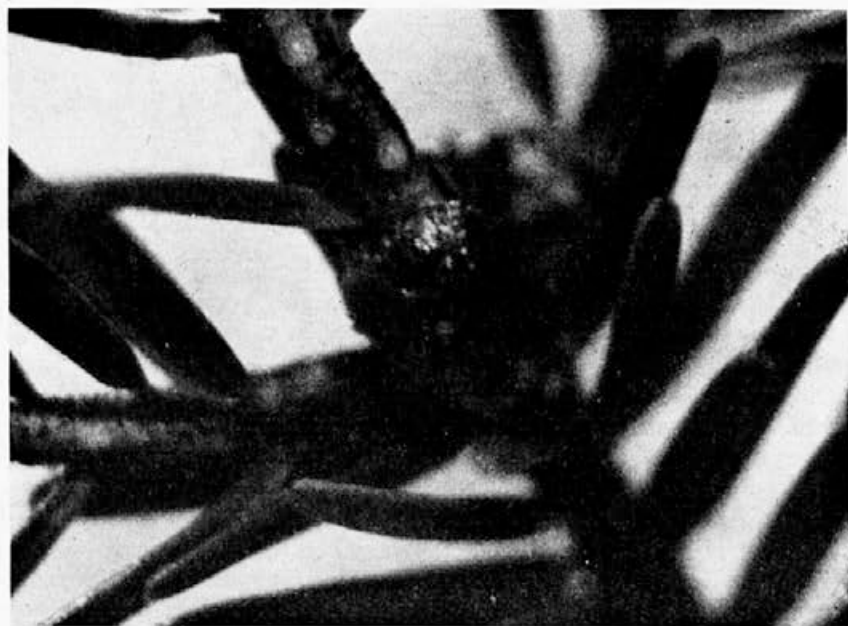
2. *Cinaropsis piceae* Panz. (glej pri hoji.).

3. *Cinaropsis pilicornis* Htg. (= *Cinara pinicola* Kalt. = *Lachnus hyalinus* Koch). Pojavlja se zgodaj v kolonijah na smrekovih mladih poganjkih. Našli smo jo 15. VI. v Stranski vasi pri Dobrovi v velikih množinah. Na Rakitniški planoti smo 4. VII. odkrili še posamezne samice. Na drugih mestih jo julija nismo več našli. Po navedbah Schneider-Orellija (1950) in Zandra (1949), ki se sklicujeta na Geinitza, je za čebelarstvo gospodarstvo pomembna.

4. *Cinaropsis cistata* Bork (= *Cinara piceicola* Chlodk). Njene kolonije najdemo na vejah in vejicah starih in mladih smrek že konec aprila. Po Zobebeinu (1956) dosežejo višek v juniju, nato pa potujejo po smrekah navzdol h koreninam. Posamezne 2,5 do 3 mm velike ušice smo našli 7. VII. v Lomu pri Trziču.

Nedoločene so ostale ušice, ki so prav tako vplivale na medenje in smo jih izsledili na smreki 10. VI. na Hrušici, 14. VI. na Rovtarici, 23. VI. in 6. VII.

v Jelendolu in Lomu pri Tržiču, 4. VII. na Krimu in 10. VII. v V. Preski pri Litiji. Kovinsko svetlikajoča se temna ušica, najdena na Krimu, je bila podobna že opisani *C. piceae* in bi mogla biti *Cinara Vanduzei* Swain, le da ima majhne, kratke sifone. V Lomu smo našli, kot domnevamo, *Lachniello costata* Zett. Ušica iz Jelendola se v vsem ujema s *Cinara pinihabitans* Mordv., le glede 5. in 6. člena pipalk ne. Pogosto smo našli na smreki tudi *Stomaphis longirostris* F., ki jo močno obiskujejo mravlje, a za nabiranje mane po čebelah nima pomena.

Mala lekanija na hojevi vejici
(foto ing. Jože Rihar)

Prav tako smo prejeli iz raznih krajev v določanje vzorce ušice šiškarice (*Chermes sp.*). Povemo naj, da na vejicah, napadenih šiškaric, po pravilu ni najti drugih afid.

Omenimo naj še *Mindarus abietis* Koch, brstno ušico, ki smo jo ugotovili v Ravnah na Koroškem in v Smartnem na Pohorju konec junija. Po poročilih opazovalcev v letu 1957 brstna ušica na medenje ni vplivala omembe vredno.

Na Dobrovi smo v prvi polovici junija našli velike kolonije ušic tudi na boru. O nabiranju mane na boru so nam sporočili še iz Radvanja pri Mariboru, Lovrenca na Pohorju in Predmeje v Trnovskem gozdu.

Ušice smo determinirali v laboratoriju Kmetijskega inštituta Slovenije in v laboratoriju FAGV. Tov. ing. V. Stergarjevi se na tem mestu za pomoč pri določanju lepo zahvaljujemo.

Zaključki

1. Na hoji smo v juniju pogosto našli *Physokermes hemicyphum* Dalm., ki jo je pri nas prvi opisal Koprivec leta 1913.

2. *Buchneria pectinatae* Nördl. je v juliju in kasneje v hojevih gozdovih Slovenije najbolj pogosta in izdatna v izločanju. *Cinaropsis piceae* Panz. smo našli le na enem področju.

3. Na smreki se je pojavilo v maju in juniju 5 odn. 9 lahnid. Med njimi so bile najpogostejše iz rodu *Cinaropsis* (piceae, pilicornis, cistata). Nekaj najdenih vrst je ostalo nedeterminiranih ali pa je njih determinacija manj zanesljiva.

4. Na smreki smo našli lekaniji *Physokermes piceae* Schrk. in *Ph. hemicyphum* Dalm., ki v maju in juniju izločata največ mane.

Literatura

1. Sorauer, P., Handbuch der Pflanzenkrankheiten, Berlin 1957.
2. Zoebelin, G., Der Honigtau als Nahrung der Insekten, Z. ang. Entomologie Bd. 39, Heft 2, Berlin 1956.
3. Schmutterer, H., Zur Morphologie, Systematik und Biologie der Physokermes — Arten an Fichten, Z. ang. Entomologie, Bd. 39, Heft 4, Berlin 1956.
4. Koprivec, S., Kje naletiš čebelo na njenem pohodu in jelka. Slov. čebelar, 16 (1913) 11 in 17 (1914) 5.

ROJ IZ MEDIŠČA

JANEZ MAHKOVIC

Letos med kostanjevo pašo se mi je močan panj pripravljajal na roj. »Mlada« matica je pela že nekaj dni, kvakalo pa jih je nič koliko, tako da je bil v panju pravi koncert. Medišče in plodišče sta bili nabiti čebel, v medišču pa so bili skoraj že vsi sati polni pokritega medu.

Ker si nisem želel roja, sem se odločil, da rojenje preprečim. Zato sem panj odzadaj odprl, čebele podkadil, začel sate jemati iz plodišča in jih postavljati na sklopno kozico. To je bilo okrog 13. ure popoldne, ko so čebele zaradi velike vročine nekoliko prenehale izletavati na pašo in so se začele mladice z močnim šumenjem prašiti. Začel sem pregledovati sate na sklopni kozici.

Ker sem čebele precej podkadil, preden sem začel sate jemati iz plodišča, sem jih tako razburil, da niso več stražile godnih matic v matičnikih. Čebele so zapustile sate ter se zbirale v gručah ob robovih satov. Bile so namreč ena izmed tistih čebeljih družin, ki rade med pregledovanjem begajo po satju, zapuste zalego ter se kopičijo. Matice so izkoristile to priliko in izlezele iz matičnikov. Začele so tekati po satju s privzdignjenimi zadki in peti, da jih je bilo veselje gledati in poslušati. Bilo pa je čudno, da se matice niso spoprijele, čeprav so večkrat prišle med sabo v stik. Pa tudi čebele jim niso branile, da ne bi prišle skupaj. Pravzaprav se niti zmenile niso zanje. Začel sem jih loviti in spravljati v matičnice. Ker sem imel premalo matičnic, sem jih nekaj spravil v škatlice od vžgalic. Kar dvajset jih

je bilo, ker so bili vsi matičniki že godni. Panju sem pustil le najlepšo in najbolj živahno matico.

Ko sem delo opravil, sem odprl panj, da bi zložil sate zopet nazaj v plodišče, a sem začuden obstal. Panj je bil skoraj prazen. Le nekaj čebel z obnožino na nogah, ki so se vrnile s paše, je brezglavo tekalo po panju, čeravno je bil panj prej nabito poln. Le kam so zginile, sem pomislil. Morda so zunaj na bradi ali na sprednji končnici panja, kamor včasih čebele rade zbeže, če jih močno podkadimo odzadaj. Šel sem pogledat pred čebelnjak, pa jih tudi tam ni bilo z izjemo nekaj s paše se vračajočih čebel, ki so obletavale panj. Le kje neki so, sem zopet pomislil. Ozrl sem se okrog čebelnjaka, pa nikjer nič. Šele potem, ko sem pogledal malo dlje, sem opazil kako so se zadnje čebele usedale na vejo češnjevega drevesa, kjer je skrit v senci med zreliimi rdečimi plodovi visel velik roj.

Kljub vsemu sem bil vesel tega roja, čeprav so mi jo čebele tokrat kakor že večkrat prej, pošteno zagodle ter mi pripravile prijetno ali neprijetno presenečenje.

Vrnil sem se v čebelnjak, zložil sate v plodišče, nato pa še ometel čebele z sklopne kozice v panj. Potem sem pobral iz medišča vse medene sate, jih nadomestil s satnicami, matično rešetko pa pokrili z deščicami. Roj sem ogrebel in vsadil na satnice v medišče tega panja.

Čez sedem dni, ko sem pregledal družino, so bile vse satnice izdelane ter delno tudi satje napolnjeno z medom in obnožino. Na dveh satih so bile tudi že precejšnje ploske pokrite zalege.

Ostala pa je uganka, s kakšno matico so čebele rojile. Če s staro, kako to, da so jo toliko časa držale in niso prej rojile, če pa z mlado, se je morala ta kar med rojenjem sprašiti, ker drugače ne bi mogla biti v panju že sedmi dan pokrita zalega. Zадnje je tem bolj verjetno, ker je bilo dva dni po tem dogodku oblačno vreme.

NA PAŠO!

(Iz zapiskov čebelarja Janeza Trota)

Malo je težaških del na tem svetu, ki bi se po mukah in težavah mogla meriti s čebelarskimi, kadar se zaslepljeni lovec na med odloči, da bo svojo krilato žival popeljal iz lakotne dežele v obljubljeni deželo cvetočih poljan, kjer med v svetlih curkih brizga iz prenapetih medovnikov visoko pod nebo... Takih poljan na Slovenskem ni; treba se je potruditi v bratske republike sto in sto kilometrov daleč. Tam bi utegnile biti —

Mrak je legel na trate in zadnje muhe so hitele v domača ulja, težko obložene s cvetnim prahom. S ceste je pravkar zavijal na vrt voznik z zajetno diro po travnati poti, stisnjeni med globok jarek in hišne zidove.

»Zdaj!« sem dal povelje in že smo začeli nič hudega slutečim muham zapirati izhode iz njihovih medenih palač. Bučno šumenje in grozče mrmranje v panjih je razodevalo, da se prebivalke prav nič ne strinjajo s tem nedemokratičnim ukrepom. Potem je šlo ekspresno: panj za panjem je romal na diro, dokler ni bila zvrhana v dva štuka. Na panje smo poravnali zlozljive

čebelnjake, točilnico, posodo za med in še goro potrebne in nepotrebne ropotije, da je bilo vse skupaj podobno nekakšnemu babilonskemu turnu...

»Nared!« sem zaklical vozniku. »Držite se čimbolj od jarka in previdno na cesto!«

»Hi — hout, Fuksa!« je zarigal voznik, da sem se še jaz ustrašil.

Fuksa je poskočila, zaritala v desno, voz je zaškripal, se zamajal kot Noetova barka in — ... »Madooona!« sem zakričal in si zakril oči z dlanmi...

V naslednjem hipu je strahoten trušč oznanil, kaj se je zgodilo. Skozi razprte prste sem ugledal strašen nered in razdejanje v jarku. Tako nekako je moralo biti v Hirošimi po eksploziji prve atomske... Zmešnjava je bila tako popolna, kot bi jo bil naročil iz inozemstva. Voz, deske, panji, posoda — vse je bilo tako temeljito pomešano med seboj, da sploh ni bilo ničemer podobno. Najhuje pa je bilo to, da so iz teh razvalin začele vreti podivjane čebele in sekati neusmiljeno, karkoli so dosegle. Voznik je komaj še utegnil spreči svojo Fukso in jo pobrisati z njo v varno razdaljo. Isto so storili tudi vsi moji pomagači in ostal sem sam sredi »bojnega polja«. Ni me sram priznati, da mi je v tem ljubkem položaju hrabro čebelarsko srce zdrknilo v hlače in da sem bil čisto na robu živčne katastrofe. Iz te nevarne otopelosti me je zbudila šele čebela, ki me je tako pošastno pičila na plešo, da sem pri priči postavil svetovni rekord v skoku v višino. Ta injekcija mi je vlila blazen pogum in energijo. Kot podivjan bik sem se zagnal v kaos pred seboj in ga začel razvozljavati, ne meneč se za skeleče vbodljaje drobnih prijateljic.

»Luč! Prižgi luč!« sem zatulil motoristu, ki je bil tudi med mojimi pomagači, kajti tema se je že tako zgostila, da nisem več razlikoval soda od panja. Kmalu me je iz daljave preplaval bleščeč snop svetlobe in mi omogočil načrtno delo. Smotrno sem osvobajal panj za panjem iz prepletene godlje in si ga temeljito ogledal. Pet jih je počilo, trije pa so se odprli. Seveda so bili vsi izhodi daleč naokoli zatrpani z množico osvobojenih prebivalk, ki pa v večernem hladu k sreči niso bile več pretirano srborite in so še dokaj mirne ždele na svobodi. Vedel sem, da jih ne bi ne lepa ne grda beseda več spravila v kvartir, zato sem se s težkim srcem odločil za likvidacijo »državljanek«, ki niso zakrivile nič drugega kot to, da so si v nepravem času zaželele svobodo... Z velikimi šopi trave sem kruto zmrevaril vso to gomazečo gmoto v brezoblično maso in neprodušno zaprl vse izhode. Da me je ta krvoločnost veljala vsaj sto pikov, menda ni treba posebej omenjati. Vsa glava je bila posuta s trdimi izrastki, velikimi kot lešniki, in ko sem jo otipaval, sem imel občutek, da drsim s prsti po karfioli. Toda situacijo sem obvladal! Nadel sem si brezbrizen izraz junaka in poklical pobegle tovariše na delo. Počasi so prišli bliže in, ko so videli, da je nevarnost mimo, so solidarno pljunili v roke. Vendar je še vedno vsaj vsako minuto po eden nečloveško zatulil in se zgrabil za vrat ali za nos... Kljub temu je bil po dobri uri trdega dela voz spet zvrhan. Sredi živčnega dela — do odhoda vlaka je bilo le še poldrugo uro časa — je poba (moj sin) zarjul kot obstreljena zverina.

»Oče, nekaj me je pičilo v nogo, ampak to ni bila čebelaaa, aaaaaah!«

»Kaaača — ? ! —« sem dahnil v smrtnem strahu.

»Kača...«, je potrdil fant z mirnim, v božjo voljo vdanim glasom in še dodal v tonu, kot bi govoril že iz onostranstva: »Vi kar delajte dalje, da ne

boste vlaka zamudili; zame se ne brigajte!« Zadnje besede: »Jaz sem že tako in tako mrtev!« je pogoltnil z debelo slino in solzami vred. Vrtoglavo ponosen na sina, ki mu je dobra paša več kot sto lastnih življenj, sem patetično vzkliknil:

»Prvi si ti, sin moj, potem dolgo, dolgo nič, potem sem jaz in potem šele čebele; pokaži tace!«

Ko po temeljitem ogledu pičenega mesta ni bilo nikjer zaslediti smrtonosnih vhodljajev krutega gada ali modrasa (da o naočarki ali klopotachi ne govorim), sem fanta potrepal po rami rekoč, da prevzamem ves strup s smrtjo vred nase, in velel znova pognati, kajti voznik in Fuksa sta bila spet na svojem mestu. Zdaj se je voznik sicer tesno držal hišnega zidu, a med vozom in zidom je tičal — nesrečni poba! Le kako je neroda zašel v tak kočljiv precep?! Z nečloveškim glasom je spet zarjul (ne vem, odkod zemlje tak glas?):

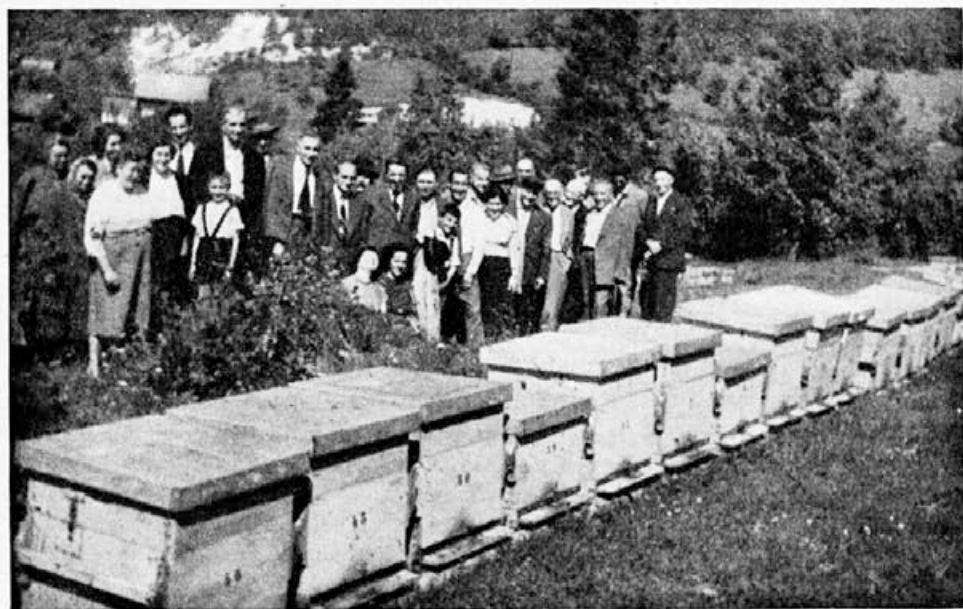
»Stojte! Zmečk a a a ali me boste e e e!!!«

Voznik je obstal. »Če zdaj nista dva poba, so trije!« sem si mislil in ves poten od strahu zlezal pod voz. Pa se pokovcu niti las ni skrivil, le ustrašil se je za štiri.

Slednjič smo le speljali na trdo cesto in se oddahnili.

»Veste, ta konj je bil včasih dirkalni, pa ni prida za vožnjo«, je dejal voznik in počil z bičem...

Odslej se za vsakega konja, ki mi prevaža muhe, poprej pozanimam, kaj je delal v mladih letih, kaj je bil njegov oče, ded in praded in seveda, kaj so bili njegovi predniki tudi po ženski liniji.

Mariborski čebelarji na Brezovici ob ogledu čebel Jugoapisa

Obnavljamo zopet »Posvetovalnico«, v kateri so čebelarji že večkrat živahno razpravljali o raznih čebelarskih zadevah. Prepričani smo, da se je po dolgem odmoru pri mnogih že zopet nabralo precej vprašanj, ki jim ne vedo zadovoljivega odgovora. Pozivamo vse čebelarje, ki jim ni kaj jasno, da se obrnejo na uredništvo z vprašanji, druge pa zopet prosimo, da na taka vprašanja odgovarjajo. Cim več bo enih in drugih, tem bolj se bodo razčistili pojmi, tem več se bomo naučili.

VPRASANJA

1. Zveplanje satov. Ko sem jeseni polne sate izločil in jih dal čebelam polizati, sem jih zažveplal. Ali naj jih tudi pozimi tu pa tam žveplam, da jih molji ne uničijo?

A. B.

2. Nadležne ptice. Pri svojem čebelnjaku opažam večkrat razne ptice, posebno sinice, ki si rade dajo opravka na bradah. Kako naj se jih znebim? Ne morem se odločiti, da bi jih streljal.

S. N.

3. Hočem si postaviti čebelnjak, pa prosim, da mi svetujete, kam naj gleda njegovo pročelje, da bodo čebele imele najboljši izlet

4. Matičniki. Kakšne matičnike rajši sprejmejo brezmatične družine, zaprte ali odprte?

5. Sajenje akacije: Neko jesen sem nabral preko 2 kg semena akacije. No, spomladi sem ga vsejal, a ga ni vzkliko niti 5 %. Prosim pojasnila, kdaj je treba akacijevo seme nabirati? Ali ga lahko nabiramo tudi spomladi in kako ga hranimo do setve? Ali je potrebno mladike pred saditvijo skrajšati?

Jan

6. Zgodnji »roj«. Ali se more kateri čebelar pohvaliti letos s tako zgodnjim rojem? Ko sem se 26. aprila vrnil z nekega čebelarskega sestanka domov, mi reče žena: »Roj sem ti ogrebla!« Bil sem spočetka malo presenečen, toda ko sem

nekoliko pomislil, sem si bil na jasnem. Nisem vprašal, kateri panj je rojil, saj sem bil pred kratkim pregledal vse družine in sem tako poznal njih stanje.

Lani mesca julija sem bil v panj številka 55 ogrebel dva roja, enega v plodišču, drugega v medišču. Oni, ki sem ga vsadil v vališče, je bil prišel sam od nekod in se usedel vrh lipe poleg mojih čebel, kjer sem jih imel na paši. Zaradi slabe paše se ni nobeden dobro razvil, posebno spodnji je bil šibak. Vendar me je mikalo obdržati čez zimo oba, še posebno najdenčka, kajti včasih so rekli, da tak roj prinese srečo in da so njegovi potomci potem najboljši v čebelnjaku. Nisem vraževeren, vendar me je zanimala usoda te družine. Skrčil sem ju na 5 satov, dodal potrebno hrano in prazen prostor zapažil z otavo. Ob prvem pregledu spomladi sta bila približno oba enaka. Spodnji se je pozneje slabše razvijal, zato sem ga hotel 24. aprila vnovič pregledati. Ko odmaknem okence, zagledam na dnu panja mrtvo matico. Ni mi je bilo žal, saj sem imel zgoraj drugo družino. Odkril bi bil matično rešetko, če bi bilo potrebno, in čebele bi se združile. Ko izvlečem iz panja drugi okvir, opazim na sprednji strani sata več lepih, skoraj zrelih matičnikov. Bilo je tudi nekaj še nepokrite zalege. Morda je bila že tudi kaka matica izvaljena. Nedotaknjene sem potisnil sate zopet v panj misleč, naj napravijo čebele »po svoji volji«.

Rojil je preleganec. Vsadil sem ga v štirisatni predelek AZ-panja. Prvega maja sta obe matici, rojeva in izrojenčeva, že zalegali. Obe sta bili prav lepi.

Ne bi tega poročal, če bi se mi ne zdelo to nekaj nenavadnega, izrednega. Meni se kaj takega še ni pripetilo. Družina preleže običajno potihoma, da čebelar, če ni prav pozoren, tega niti ne opazi. Če je panj močan in to v rojilni dobi, pač tudi izleti včasih kak tak »pevec«, toda da je tako šibka družina že v aprilu mislila na ženitovanje, to pa menda ni tako vsakdanja reč.

Kaj bi vedeli o tem povedati drugi čebelarji?

Abrez

JOZE TANCIK

Dne 9. 6. 1958 je umrl v 45. letu starosti posestnik in znani čebelar Jože Tancik iz Vrbljen pri Igu. Bil je dolgoletni predsednik tamkajšnje čebelarske družine. Kakor je bil skrben gospodar, tako je bil tudi marljiv in dober čebelar.

Po njegovem vsestranskem prizadevanju smo ustanovili čebelarsko družino »Podkrim«. Kako mu je bila ta nova družina pri srcu, je razvidno iz tega, da se je celo na smrtni postelji zanimal za njeno delo. Dobro se spominjamo, s kako vnemo je sodeloval pri pripravljanju »Čebelarskega tabora« v Strahomeru. Gotovo ima veliko zaslug, da je tako lepo uspel.

Tancik pa ni bil delaven samo pri naši čebelarski družini, ampak tudi pri galsilskem društvu. Tudi tej organizaciji se je posvetil z vso iskrenostjo in bil vedno med prvimi, kadar je rog pozval gasilce k človekoljubnemu delu.

Pokojnega ne pogreša le njegova nepreskrbljena družinica, temveč tudi vrbljenski čebelarji. Ohranili ga bomo v hvaležnem spominu.

Alojzij Alič

JOSIP STANIČ-MAJDNIK

iz Kanala je 67 let pasel čebele v Soški dolini in sončnih Brdih. Večkrat se je pohvalil, da je najstarejši čebelar v Sloveniji. Dasi je nosil že 8 križev, je upal še na dolgo življenje in je imel še mnogo načrtov. Predvsem je mislil to zimo izdelati panj, ka-

kršnega še niso videli čebelarji. Toda glej, sredi februarja, deset dni po smrti svoje žene, nas je po kratki bolezni zapustil.

Malo ur pred smrtjo me je še vprašal, kako se pasejo čebele. »Kar odlično,« sem mu odgovoril. »Kmalu ozdravi, da

bova zopet točila med.« »Jaz ne več,« je zmajal z glavo. Uprl je pogled v strop in solzne so bile njegove oči.

Malo je bilo na Goriškem tako navdušenih čebelarjev kot on, saj si ga srečal na vsakem čebelarskem sestanku. Po naročilu Antona Znidaršiča iz Ilirske Bistrice je pošiljal roje v inozemstvo. Ko ga je usoda pripeljala v Argentinijo, je tudi tam čebelaril. Imel je tedaj nad 100 panjev. Večkrat se je dal slikati z rojem v roki ali na glavi.

Goriški in še posebno kanalski čebelarji ga bomo ohranili v hvaležnem spominu.

August Brezavšček

JANEZ SETINA

Čebelarska družina Smlednik je zgubila svojega predsednika. Zavrata bolezen ga je že nekaj časa mučila, vendar se ji je vztrajno upiral. Čebele so bile do zadnjega njegova edina uteha. Ko v letošnji pomladi ni mogel več dalje kot do svojega čebel-

njaka, je vse dni prebil pri njih in se veselil, da je učakal dobro letino. Nekaj dni pred smrtjo, ko je že obležal, je naprosil sosednjega čebelarja, naj pregleda medišča. Ko mu je prinesel pokazat od vrha do tal z medom zalit sat, se je Janez vzradoval: »Vse življenje nisem imel tako lepega satja.« Toda točenja ni dočakal. Dne 18. junija nas je za vedno zapustil. Spremili smo ga na pokopališče in molče obstali ob izkopani jami. Grude prsti so zropotale na krsto in oznanile, da Janeza ni več.

Janez je bil res vzoren čebelar. Vzgal je čebelarski naraščaj in s svojimi izkušnjami pomagal tudi starejšim čebelarjem. Njegova smrt je zarezala globoko vrzel v naše vrste in težko nam je, ko ga ni več med nami. Na njegovem grobu smo se v častnem številu poslovili od njega in mu obljubili, da nam bo ostal v trajnem spominu.

Čebelarska družina Smlednik

Drobiž iz Anglije. V Angliji so imeli letos izredno slabo letino. Naš prijatelj Kehrlé piše, da v svoji 44-letni čebelarški praksi še ni doživel takega poloma. Nič ni čudnega, saj so imeli v treh poletnih mesecih tako malo sončnih dni, da so jih lahko prešteli na prste. Ko pa so se začele čebele pripravljati na zimo, je kot nalašč nastopilo lepo in sončno jesensko vreme, kakršno si človek lahko samo želi.

Urednik znanega angleškega čebelarškega lista »British Bee Journal« je pred štirimi leti omenil, da bi utegnile atomske eksplozije vplivati tudi na vreme, in sicer najprej v tistih krajih, kjer bombe eksplodirajo, potem pa drugod.

V zvezi s tem in z letošnjim katastrofalnim poletnim vremenom je dobilo uredništvo tega lista neverjetno število pisem, v katerih se večina čebelarjev strinja z domnevnim vplivom atomskih eksplozij. Razvila se je ogorčena razprava, ki še vedno traja. Mnogi čebelarji, med njimi tudi strokovnjaki, ki se razumejo na take stvari, so proti trditvam lista in napadajo urednika, da povzroča vročo kri in dviga brez potrebe oblake prahu. Ti nasprotniki trde, da je bilo tako slabo vreme tudi leta 1920, ko se je pričel širiti po svetu radio. Ljudje so takrat dolžili radijske valove, mnogo desetletij prej pa so celo trdili, da so lokomotive vlakov krive takim nevspehom. Leta 1879, 1885, 1890 in 1903 so bila namreč zelo deževna. Šele suša leta 1887 je ljudi pomirila in nehali so misliti na to. Zanimivo je, da se pojavljajo take vremenske neprilike le več tisoč kilometrov daleč od eksplozij, ne pa v njihovi neposredni bližini. Tako je imela letos vsa južna Evropa najlepše poletje in jesen, medtem ko je v Angliji ob istem času dan za dnem deževalo. Angleški čebelarji, ki so prišli na Mednarodni čebelarški kongres v Rim, se niso mogli načuditi čudovitemu modremu italijanskemu nebu in toplemu soncu.

Urednik upravičeno pripominja, da med samimi atomskimi znanstveniki ni enotnega mnenja o tem. Nekateri izključujejo vsako možnost vpliva na vreme, drugi pa trde obratno, da je letošnje poletje v Angliji odmev takih eksplozij.

S E N

Neprevidnost. Bila je že jesen in zadnji čas, da staro satje zamenjam in izpraznim medišče. Nisem pa vedel, da mi je matica ušla v medišče.

Iz medišča sem brezskrbno zlagal sate na kozico. Ker je bilo na njih mnogo čebel, matice nisem opazil. Sicer sem bil pa povsem uverjen, da je v plodišču.

Stare sate sem izmenjal, stehal zimsko zalogo, plodišče dokončno uredil in zaprl okence. Matice tudi sedaj nisem opazil. Mislil sem, da sem jo pač spreledal v kaki večji gruči.

Namestim Stojkovičev sipalnik in pričnem ometati sate iz medišča. Nenadoma opazim na satu matico. Da bi te šment.

Da bi znova razdiral kamaj urejeno plodišče? Ne, tega pa res ne. Zakaj neki, ko imam pa tako priročen sipalnik. Vse roje usajam z njim brez vsake nezdode.

Udarim s pestjo po satnikovi letvici, da so čebele z matico vred padle v podstavljeni sipalnik in se sprašile v plodišče. Tako sem napravil tudi s ostalimi sati. Nazadnje sem odstranil sipalnik, namestil zapornico in panj zaprl v trdni veri, da je vse v redu.

Cez dva dni pridem spet k čebelam. Že od daleč zaslišim otožen šum. Neki panj je prav gotovo brezmatičen. Stopim v čebelnjak. Seveda, št. 6 je, prav tisti, ki sem mu pred dyema dnevoma skozi sipalnik vrnil matico. V razburjenju jo je umoril. Na srečo sem imel rezervo. Iz štirisarjarja sem matico s čebelami vred prestavil v medišče brezmatičnega panja. Brez najmanjšega vznemirjenja jo je sprejel. Po umorjeni pa mi je bilo žal. Bila je to moja najboljša matica. Njen panj sem imel na tehtnici in me je ta družina vse leto razveseljevala.

Valko

O prehajanju čebel v druge panje smo že večkrat pisali. Zadnje čase so napravili precej poskusov, ki so spet pokazali, da imajo prav tisti, ki trde, da se čebele zlasti po prevozih na pašo pomešajo in se ne vrnejo v svoje panje. Švicarka Baumgartnerjeva je v nekem panju zaznamovala večje število čebel, potem pa je odpeljala vse družine na pašo. Ko so potem panje odprli in spustili čebele, so ugotovili, da se je večji del zaznamovanih čebel spravil v so-

sednje panje, najmanj pa jih je bilo v zaznamovanem panju. Pri tem je zanimivo, da se število čebel v tem panju ni prav nič zmanjšalo. Očitno so se tudi čebele iz sosednjih panjev spravile v tega. Torej pride po prevozih na pašo do pravega »preseljevanja narodov«.

Sledili so še drugi poizkusi. V noči od 30. aprila na 1. maj so prepeljali 89 družin na repico. Vožnja je trajala pet ur. V panju št. 36 so zaznamovali z rdečo barvo 2000 čebel. Postavili so ga v sredo vrste. 3. in 5. maja so šteli vračajoče se čebele. Ugotovili so, da se je vrnilo več zaznamovanih čebel v panj št. 36 in v druge panje sredi vrste, manj pa v panje ob straneh. Panj št. 36 je bil rumeno pobarvan in zato se je vrnilo vanj več zaznamovanih čebel, kot pa v ostale z drugačno barvo.

V začetku avgusta so prepeljali 115 panjev na znana lüneburška vresišča. Zaznamovali so prav tako 4000 čebel v nekem panju v sredini. Čebele so odprli in jih začeli čez pol ure šteti. Ugotovili so, da se je vrnilo v druge panje 7-krat več zaznamovanih čebel kot pa v domači panj. Panj, ki je bil poleg zaznamovanega na levi, je dobil več čebel kot zaznamovana družina. Zaznamovana družina pa ni postala zato prav nič šibkejša.

V zvezi s tem je znani angleški čebelarški znanstvenik dr. Butler poslal 23. avgusta letos posebno pismo časopisu Daily Telegraph in v njem izjavil, da barvanje panjev zares preprečuje prehajanje čebel. Dopuslil pa je dve možnosti:

1. prehajajoče čebele se bodo mogoče pozneje vrnile v svoje panje;

2. orientacijski čut čebel je lahko zaradi prevažanja prizadet oziroma moten.

Vse bo treba še natančno preiskati. Za prevaževalce so te ugotovitve zelo važne. Čebelje družine morajo biti torej zdrave. Nevarnost okužbe je tu mnogo večja kot tam, kjer čebel sploh ne prevažamo.

SEN

Preprečevanje rojenja. V Angliji in tudi v Ameriki mnogo razpravljajo o tem, kako bi preprečili nezaželeno rojenje. Rojenje povzroča znatno izgubo v velikih čebelarstvih, kajti ob izdatnih pašah, ki jih imajo, ostanejo izrojenci in roji brez medu. O tem je mnogo pisal znani ameriški čebelarški list Gleanings. Objavil je zanimive članke o tem, in

nazadnje ugotovil, da lahko uspešno preprečujemo rojenje s tem, da stalno zamenjujemo staro satovje v plodišču. Na ta članek se je oglasil ruski čebelarški znanstvenik Halifmann in dejal: »Prav nič novega niste povedali. Kar berite, dragi prijatelji, mojo knjigo na strani 266:

»Staro satovje v plodišču ima majhne celice, kajti izvaljene čebelice so pustile v njih svoje srajčke. V takih celicah se rode manjše čebele, ki so nagnjene k rojenju. Če zamenjujemo to satovje vsako leto z novim, bodo čebele nehale rojiti!«

Doslej tega res nisem vedel. Opažal pa sem, da družine, ki dobe vsako leto tri do štiri satnice v izdelavo, sploh ne roje. Seveda sem pripisoval to bolj zaposlenosti čebelic, ki morajo delati satovje in jih pri tem nekako v delu mine nagon, da bi šle po svetu.

SEN

Važna desetletnica. Dne 6. oktobra 1958. je poteklo deset let, ko je umrl profesor dr. Bruno Geinitz, ustanovitelj Čebelarškega inštituta na univerzi v Freiburgu v Nemčiji. Ta se je mnogo ukvarjal z zatiranjem škodljivcev in zaščito čebel. Njegova zasluga je tudi, da je našel povzročitelje gozdne mane in zavrzel teorijo o rastlinskem izvoru gozdne mane.

Deutsche Bienenwirtschaft 1958

Majhne družinice v štirisarjnih ne bodo dobro prezimile, ker so premalo zavarovane pred zimskim mrazom. Prestavimo jih v matičnjake, to je v panje, ki so predeljeni nalašč za to v štiri dele. Tu lahko prezimujejo štiri družinice, ki grejejo druga drugo. Tak panj naj bo v srednji vrsti med ostalimi panji in ne na kraju.

Kadar nimamo matičnjakov, prestavimo jeseni prašilčke lahko v medišča panjev v srednji vrsti. Tu jih bo grela spodnja družina v plodišču. Prazni prostor v medišču pa izpolnimo s papirjem ali lesno volno. Prašilčki na štirih ali petih satih odlično prezimijo. Seveda pa morajo imeti dovolj hrane in mladih čebel.

Vsak čebelar mora imeti nekaj takih rezervnih družinic. Brez njih si uspešnega čebelarjenja sploh ne moremo misliti. Kje naj dobi čebelar matico spomladi? Najbolje je, da družini, ki je morda pozimi prišla ob matico, doda spomladi prašilček in stvar je v redu. Povprečno računamo, da mora imeti čebelar na vsakih deset družin vsaj eno

rezervno matico. Tako se število čebeljih družin ne bo nikdar zmanjšalo in spomladi zlasti mali čebelarji ne bodo tožili, da morajo žrtvovati močne družine in jih združevati.

PA

Mravlje in mana. Čebelarjem je znano, da povzročajo mano posebne vrste listnih ušic in kaparjev. Dr. W. Kloft, dr. H. Müller in dr. W. Kaeser so ugotovili, da je med temi povzročitelji in gozdnimi mravljami tesno sodelovanje. Mravlje namreč uši in kaparjev ne požro, ampak jih goje, pač zaradi tega, ker dobivajo od njih sladko hrano (ogljikove hidrate). Zal poberejo čebele samo to, kar mravljam ostane. Dr. Müller je ugotovil, da so v času opazovanja prinesle mravlje iz 3 mravljišč z dreves 5 ton mane. Ker mravlje uši potrebujejo, pospešujejo njih razmnoževanje in ravnajo z njimi kot bi bile mravlje. Skrbijo tudi, da je povzročiteljev mane dovolj v njih bližini. V območju gozdnih mravelj se gostota naseljenosti listnatih uši in kaparjev po gozdnem drevu poveča 10 do 100-krat. Tu je vsako leto medeno leto, seveda, če je vreme ugodno.

Pa tudi listne ušice so odvisne od gostiteljce — rastlin, na katerih živijo. Vrste uši, ki povzročajo mano, rastlinam niso škodljive.

Po Deutsche Bienenwirtschaft 1958.

Pametna beseda. V 3. št. srbskega čebelarstva lista »Napredno pčelarstvo« je objavljen zelo zanimiv članek Ivana Baltov-Plevena »Pčelarstvo u Bugarskoj«. Snov je razdeljena na odstavke: proučevanja in literatura, proizvodnja in trgovina, pravice in dolžnosti, flora, sistem panjev in čebelarjenje. Članek se konča takole:

Kranjska čebela slovi kot najboljša na svetu, a je na žalost nimamo. Bilo bi potrebno, da se pristojni faktorji zavzamemo, da jo dobimo.

Potrebno je, da se naši čebelarji povežejo osebno ali pismeno na posvetovanjih, konferencah itd. z jugoslovan-skimi čebelarji. Možnosti za sodelovanje je dovolj, saj smo si sosedje. Tudi zaradi jezika ne bo težav, ker sta si naš in srbski jezik zelo podobna. V preteklosti so nas razdvajale dinastije, toda v socialistični deželi ni ničesar, kar bi nas razdvajalo in potrebno je, da si podamo bratske roke, da živimo v miru in slogi ter delamo skupno za napredek čebelarstva.

Prav gotovo smo slovenski čebelarji veseli takih besed!

Bolgarski list »Pčelarstvo« izhaja v 17.180 izvodih in ga izdaja kmetijsko ministrstvo. Morda ga prejema Zveza v zameno za Slovenskega čebelarja?

M.

Pomen besede ulnjak in čebelnjak. (Slovenski čebelar št. 5/6, Mali kruhek). V koroškem podjurskem narečju se imenuje stavba za panje »b'čevnik«, kar ustreza sedanjemu »čebelnjaku«. Čebela je »b'čieva«. Izraz je bliže hrvatskemu pčela kot slovenskemu čebela. Besedo matica izgovarjajo z naglasom na i, torej matica. Obnožino v satju imenujemo »rja«, med je »strd«, zalega pa »zapluh«. Končnica je »čev'nca«. Za besedo »čebelar« Podjunčan nima izraza, menda zato, ker tak izraz ni bil potreben, saj posebnega poklica čebelar ni bilo, kajti s čebelami se je ukvarjal prvotno le kmet.

Močnik Peter

Opomba uredništva: Dolenjci poznajo za izraz čebelnjak besedo čebevnik, ki je soroden koroškemu b'čevniku.

Prevaževalčeva strast. Jože iz Trnovega je znani ljubljanski muhar in prevaževalec. Poznajo ga dobro vsi ljubljanski čebelarji in mu zavidajo njegovo lepo žival. Če hočeš videti nabito polne panje čebel ob vsakem letnem času, se le oglasi pri njem. Prijazno te bo sprejel in vse pokazal, pa še povedal ti bo, kako se taki stvari streže. In še šilce dobrega boš dobil, da ti bo sapo zaprlo in kar verjeti ne boš mogel, da je zrasla ta kačja slina v beli Ljubljani.

Kadar zapihajo zimski vetrovi in zasuže Jožetov čebelnjak sneg, takrat mu je neznanško hudo. Ves nesrečen je, da ne more več gledati svojih muh. Lani sem ga sredi najhujšega januarskega mraza obiskal, da bi po stari navadi poklepetal z njim. Redko ga najdeš, da bi bil slabe volje. Tokrat je bil.

»Kaj pa je s tabo, Fogl?« sem ga ogorčil.

»Ej, hudo mi je, ker s čebelami ne morem na pot. Najraje bi najel zdajle sredi zime vagon in se v praznem peljal v Liko!«

Ubogega Jožeta še ni minula ta nesrečna romarska strast, čeprav že sedem let prevaža v Liko in domov skoro prazne panje...

SEN

IZ ZAPISNIKA DRUGE PLENARNE SEJE UPRAVNEGA ODBORA ZČDS

Seja je bila dne 25. decembra 1958 v prostorih Zveze. Ob 9. uri 30 min. je ugotovil predsednik tov. Stane Mihelič sklepčnost in pojasnil, zakaj ni sklical seje že prej. Ves ta čas je bilo veliko dela s pripravljanjem II. dela Sodobnega čebelarstva za tisk, na drugi strani pa so bili odborniki precej zaposleni pri svojih čebelah in se je bilo bati, da se ne bodo seje polnoštevilno udeležili.

Po odobritvi dnevnega reda je tajnik tov. Kopitar poročal o delu ožjega odbora med obema plenarnima sejama. V tem času je bilo 7 sej. Na prvi seji smo določili, da smejo podpisovati čeke in odbravati račune predsednik Mihelič, blagajnik Košorok in tajnik Kopitar. Sklenili smo tudi, da lahko tov. predsednik odbrava kredite do 10.000 din, večje zneske pa celotni upravni odbor.

Ker je savezna članarina previsoka, je ne moremo plačati. V tem smislu smo poslali dopis Savezu.

Mestni odbor namerava dvigniti našo hišo za dve nadstropji.

Po dogovoru bi morala Poslovna zveza kriti polovico izgube, ki je nastala pri izdajanju Slovenskega čebelarja v letih 1956 in 1957, do sedaj pa nismo prejeli od nje niti denarja niti odgovora na dopis, s katerim smo jo opozorili na to njeno obveznost. Sklenili smo, da v bodoče člani nimajo več pravice do brezplačnega letnega oglasa v Slovenskem čebelarju.

Od vseh strani smo prejeli poročila o strašnih posledicah nose mavosti v letošnji pomladi. Na Goriškem je pomrlo nad 500 panjev čebel. Zelo so bili prizadeti zaradi nose mavosti tudi čebelarji iz Ljubljane in okolice, Murske Sobotne, Logatca, Postojne in Ilirske Bistrice. Dokler je imela Zveza na zalogi nose mak, je z njim postregla vsem prizadetim, ki so jo zaprosili za pomoč. DOZ je izročil Zvezi 50.000 din in ji naročil, da deli zdravilo čebelarjem, ki imajo svoje čebele zavarovane, za tretjino ceneje, kot je njegova prava nabavna cena.

Ekspedit Slov. čebelarja opravlja po sklepu seje z dne 12. junija tov. Wallas.

Skupno s čebelarskim odborom Poslovne zveze smo organizirali potovanje na mednarodni čebelarski kongres v Rim. Kot zastopnik Zveze se ga je udeležil tov. Vlado Rojec, 52 drugih čebelarjev in čebelark pa je potovalo v Italijo deloma na lastne stroške, deloma s podporo Medeksa.

Z zastopniki Medeksa in čebelarskega odbora pri PZZ smo se dogovorili o odkupu medu in njegovi ceni.

Na seji 27. julija smo obravnavali uredbo občine Borovnica glede dodeljevanja pasišč in taks za panje, postavljene na ta pasišča. Podobne uredbe imajo še občine Trebnje, Gorica, Ptuj in Maribor.

Ugotovili smo stroške za II. del Sodobnega čebelarstva in preračunali, po kakšni ceni moramo knjigo prodajati, da jih bomo krili. Za subskribente velja cena 1850 din, za kasnejše naročnike pa 2350 din. Določili smo tudi, kdo naj prejme brezplačen izvod.

Čebelarskemu muzeju v Radovljici smo poklonili enkratni prispevek v znesku 10.000 din. Temu zgledu naj slede društva in družine! Sklenili smo nadalje, da bomo prstlavili značilne obletnice rojstva naših starejših članov, ki imajo zasluge za slovensko čebelarstvo.

Ker ni več toliko dela v naši pisarni in ker je Zveza v težkem finančnem položaju, smo tovarišici Vidi odpovedali službo.

Obravnavali smo probleme, ki se tičejo Slovenskega čebelarja in tov. urednika odločno pozvali, da pospeši izid zakasnelih števil.

V čebelarski odbor pri PZZ je bilo izvoljenih več naših članov. Tam sodelujejo v raznih odsekih. Na podlagi skupnih razgovorov smo izdelali teze za republiški čebelarski zakon, ki so jih dobila v pogled in razpravo vsa naša društva.

Po poročilu tov. tajnika se je razvila živahna debata, iz katere posnemamo samo nekatere važnejše sklepe.

Čebelarski odseki, ki jih je na deželi ustanovila Zveza kmetijskih zadrug, večinoma životarijo. Ker je ostala Zveza neokrnjena, je sedaj glavni iniciator čebelarskega življenja v Sloveniji. Čebelarji imajo vanjo zaupanje in njeni temelji

so čedalje trdnješi. Vendar nas to ne sme uspavati. Delati moramo še z večjim elanom, kajti samo tisto ostane, kar z delom opraviči svoj obstoj. Zato je napačno, da se plenum tako poredko sestaja. Prav tako je napačno, da društva ne prejemajo od Zveze nobenih okrožnic. Sedaj je čas, da na široko poprimemo in pritegnemo k delu tudi tiste, ki so v polpretekli dobi zmešnjav in neodgovornega beganja članstva nekoliko klonili. Naša organizacija je trdna le na Štajerskem, v Prekmurju in na Gorenjskem, na Dolenjskem in Primorskem pa vlada precejšnje mrtvilo. Dolžnost Zveze je, da zaktivizira tudi ta področja. Zato je treba čimprej sklicati novo plenarno sejo, na kateri se bomo pogovorili predvsem o organizacijskih vprašanjih. Glede na to je obveljal sklep, da bo prihodnja seja širšega upravnega odbora 21. decembra, tik pred letno skupščino pa še ena, da se bomo na to važno zborovanje čim temeljiteje pripravili.

Naša organizacija bi morala imeti večji vpliv na Medeks, ki je sicer samostojno podjetje, a bi vendarle ne moglo živeti brez nas. Upoštevati bi moralo v večji meri naše želje glede čebelarških potrebščin, zlasti pa glede cene medu. Cene medu padajo, medtem ko cene drugih živil, zlasti pa čebelarških potrebščin stalno rastejo. Vzrok krize je najbrž v tem, da Medeks nima v naši državi dovolj močnega konkurenta in da dobi na jugu med ceneje, kot je pri nas. Poleg tega je tudi potrošnja medu pri nas premajhna, pogoji za izvoz pa so se zadnji čas znatno poslabšali.

Potrebna bi bila široka reklama za med po radiu in dnevnem časopisju. Za liste, ki izhajajo v Ljubljani, naj bi preskrbeli primerne članke ljubljanski čebelarji, za lokalne liste pa podeželani. Propagandno brošuro o medu, ki jo je pred kratkim izdalo podjetje Medeks, naj bi društva čimbolj razširila med ljudi. Tudi šolska vodstva je treba opozoriti, da je med za otroke važno hranilo, zato naj bi ga uvedla v šolske kuhinje. Nikakor ni prav, da je Medeks prodajal šolam koštanjev med, ki ga otroci zaradi njegove grenkobe niso marali. Priporočamo mu, da v bodoče tega ne dela več.

Doma bi nadrobno prodali veliko več medu, če bi imeli primerno embalažo. Trgovine nerade kupujejo med v večjih posodah, ker imajo pri prodaji delo s pretakanjem. Če bi čebelar sam napolnil kozarce ali lončke iz lepenke, bi med

lažje razpečal. Pred vojno smo imeli kozarce s patentnimi pokrovi. Te bi kazalo spet uvesti.

Končni sklep je bil, da se bo Zveza ogledala za primernimi kozarci in etiketami. Če bo njih cena ugodna, bo o tem obvestila društva, da zberejo naročila.

Kot druga točka je bilo na dnevnem redu kooptiranje 12 članov čebelarškega odbora pri PZZ v naš širši odbor. Ker pa PZZ ni glede tega poslala nikakega predloga, je ta točka odpadla.

Predsednik Mihelič je nadrobno razčlenil vse stroške, ki smo jih imeli z izdajo praktičnega dela Sodobnega čebelarstva. Knjigo smo tiskali v 3000 izvodih. Broširanih izvodov nismo naročili, ker že pri teoretičnem delu niso šli v prodajo. Od 3000 izvodov II. dela smo doslej razpečali 1208, od 3500 izvodov I. dela pa 2462. Med 1208 razpečanimi izvodi II. dela je vpošteto 54 knjig, ki smo jih oddali brezplačno. Cena praktičnega dela Sodobnega čebelarstva je visoka samo navidezno. Glede na predvojno ceno medu ni skoraj nič dražji od Praktičnega čebelarju, čeprav ga znatno prekaša po obsegu in opremljenosti.

Po prvotnem načrtu bi moral biti obseg te naše najnovejše knjige mnogo manjši, ker pa smo hoteli z njo ustvariti nekako enciklopedijo, ki naj bi zajela vsa najvažnejša čebelarstva vprašanja, snovi nismo mogli še bolj krajšati, kot smo jo. Res je, da niso odgovori na ta vprašanja alfabetično urejeni, kot je pri enciklopedijah navada, vendar se bo po oddelkih, poglavjih in odstavkih s polkrempko natisnjenimi naslovi čebelar v njej hitro znašel. Vsa snov je razvrščena razvojno, kar daje knjigi poseben pečat. Knjige po subskripcijski ceni ne more nihče več dobiti, oddajali pa jo bomo s 15 % popustom tistim, ki bodo naročili vsaj tri izvode. Dobiček lahko spravi društvo ali razpečevalec, če pa društvo odstopi dobiček kupcu, prejme ta knjigo toliko ceneje. Knjigo so odborniki zelo pohvalili, čeprav so bili nekateri mnenja, da bi šla bolj v denar, ako bi bila nekoliko manj obsežna in zato seveda cenejša. Da pa si jo lahko nabavijo tudi revnejši čebelarji, dovoljujemo plačevanje v obrokih. Zelja Zveze je, da bi se čim bolj razširila med članstvom in tako dvignila njihovo strokovno izobrazbo. Kaj lahko dosežemo s primerno propagando, je pokazala čebelarška družina Smlednik. Naročila je 17 izvodov, dasi ima samo 22 članov.

Pri tisku knjige je prišlo do neprijetne napake. Našli smo izvod, pri katerem si sledita neposredno stran 161 in 182. Kakor vse kaže, je samo še en izvod, ki je tako pokvarjen. Kdor ga je prejel, naj ga vrne Zvezi, da ga zamenja z neoporečnim.

(Dalje prihodnjic)

ZAPISNIK

seje Komisije za selekcijo čebel in vzrejo matic pri ZPZS

Seja je bila 12. junija 1958. Izmed pet članov komisije sta bila izbrana za predsednika Anton Dražumerič, za tajnika pa inž. Jože Babnik. Najprej je bila razprava o »Navodilih za odbiro čebel in vzrejo matic«, ki jih je izdal Kmetijski inštitut leta 1956 in ponovno v dopolnjeni obliki leta 1957. Ugotovljeno je bilo, da so dobra, vprašanje pa je, kako bi jih uresničili. Zlasti bi bilo koristno povečati izmenjavo matic.

Kot vzrejevalci matic za izvoz so se v letu 1958 prijaviли: čebelarstvo podjetje »Medeksa«, čebelarska postaja kmetijskega inštituta v Dolskem. Sušnik Jože s 4 vzrejevalci iz Bohinja, Bukovšek Alojz s Golega brda, Babnik Alojz iz Ljubljane in Mauser Janko iz Podlehnik.

Iz poročil navzočih posnemamo, da je bilo leta 1957 sprašeno na novi plemenilni postaji Voje 40 matic in na plemenilni postaji Zagradec v Bohinju 150. Plemenilni postaji Pustov mlin pri Litiji in v Jurgovem na Pohorju nista obratovali. Postajo Voje smo preizkusili glede zanesljivosti, proti jeseni pa so turisti izrezali med iz satic, postavili plemenilnik narobe in uničili 10 matic. Tovariš Dražumerič je poročal o družinah, katerih matice preizkušamo na kmetijskem posestvu v Ponovičah. Sprejeti so bili naslednji sklepi za nadaljnje delo:

1. V Bohinjskem rejskem središču, t. j. v dolini zapadno od Bohinjske Bistrice bomo vsako leto med 15. aprilom in 15. majem preiskali pasemsko čistočo čebel pri vzrejevalcih matic in čebelarjih.

2. V rejskem središču in pri vzrejevalcih mora vsak panj imeti kartotečni list. Med drugimi morajo biti vpisani tudi podatki o pridelku medu. Vsak vzrejevalec naj si omisli ustrezno črtano knjigo.

3. Čistost bomo kontrolirali le pri čebeljih družinah, ki bodo imele označene matice. Vzrejevalci naj imajo obarvane, drugi čebelarji v rejskem središču pa

naj jim pristrizejo krila. Leta 1958 naj strizejo desno, leta 1959 levo, leta 1960 zopet desno krilo itd. Prav bi bilo, da bi v bodoče prešli na 5-barvni oziroma 5-letni krogotek pri barvanju matic.

4. Vzrejevalci pošljejo kot doslej v primerjavo po 6 matic Kmetijskemu inštitutu. Vzrejevalci, ki prodajo letno nad 100 matic, pošljejo matice v primerjavo brezplačno.

5. Tudi plemenilno postajo Zagradec v Bohinju bomo preizkusili glede zanesljivosti.

J. R.

ZAPISNIK

prve seje komisije za medovito rastlinstvo in opravevanje pri ZPZS

Seja je bila 19. junija 1958.

Konstituiranje komisije: Za predsednika je bil izvoljen tov. ing. Jurhar, načelnik Uprave za gozdarstvo LRS, za tajnika pa inž. J. Rihar, referent za čebelarstvo pri Kmetijskem inštitutu Slovenije.

Dosedanje oblike dela: Ing. Rihar je na kratko opisal, kaj smo doslej napravili na tem področju.

Razprava o delu komisije: Naloga komisije je, da skrbi za zboljšanje čebelje paše pri pogozdovanju ter zasajanju zelenih in vetrnih pasov. Ugotovili smo, da bo treba inventarizirati obstoječe pašne vire. Določiti bo treba vrste dreves, ki bodo prišle v poštev za gozdarje in čebelarje.

Ing. Jurhar je poudaril, da bi lahko veliko napravili tam, kjer se že pogozduje, n. pr. na Krasu, kjer uvajajo na površinah 10.000 ha listavce. Pri nas imamo na Krasu več drevesnic (Kanal, Komen, Sežana, Dekani). Nekatere gojijo samo določene vrste rastlin. Priporočiti jim moramo, da bodo gojili lipe. Na vprašanje F. Cimermana, kaj bo z žlahtnim kostanjem, je dal ing. Jurhar zanimive podatke. Pravi, da zaradi propada zaradi kostanjevega raka. V Italiji je že povsem uničen. Raka smo v Sevnici in na Rožniku zatrli. Domači kostanj bomo poskušali zamenjati s Castanca mollissima, ki je proti raku odporen, raste bujnejše kot naš, je pa za pozebo nekoliko bolj občutljiv. Uspeva tam, kjer breskve in marelice. Plod ima debel kot maroni. Doslej je bilo posajeno 80.000 sadik v Panovcu, pri Medvodah, v Zasavju, pri Sevnici in v Halozah.

Septembra letos bodo v Ljubljani o tem problemu razpravljali na konferenci FAO.

Ing. Rihar je pripomnil, da izbor dobrih medovitih vrst drevoja ni velik. Če le mogoče, bi določili drevesnicam, kolikšen odstotek izrazito medovitih dreves je treba posaditi za pogozdovanje. V obalnem pasu bi prišla v poštev tudi akacija in gledičija.

Ing. Jurhar je priporočil, da bi dali glede tega drevesnicam navodila. Drevesnicam bo pa zaenkrat težko določiti odstotek posameznih medovitih dreves. Na Koprskem naj bi sadjarska služba dala na razpolago zemljišča, ki bi jih gozdna operativa posadila. Akacijo bi lahko sadili tudi ob avtocestah. Ponekod so že začeli saditi topole, ki so pa bolni in jih bo treba odstraniti. Medovita drevesa bi prišla v poštev tudi kot obramba proti snežnim zametom na cesti Ljubljana—Koper ter kot vetrobrani.

F. Cimerman je ugotovil, da je v Ljubljani zeleni pas, ki je zaščiten, a ga vendarle puščajo, ker proti kršilcem niso ničesar ukrenili. V predvideni »Zavod za upravljanje zelenega pasu« pri OLO Ljubljana smo izbrali kot zastopnika naše komisije tov. ing. Riharja.

Skupno z gozdarji bomo sestavili za posamezna področja seznam medovitih drevesnih vrst. Sortiment bomo temu ustrezno dopolnili.

Ostali sklepi:

1. Gozdna uprava LRS izda gozdnim drevesnicam priporočila, da v večji meri gojijo medovite vrste dreves. Prednost naj imajo lipe; *Tilia cerdata*, *Tilia platyphyllos*, *Tilia euchloa*; *Ailanthus glandulosa* (najesen), *Robinia pseudoacacia* (akacija); *Gleditschia triacanthos* (gledičija); *Prunus avium* var. *silvestris* (divja češnja); javori: *Acer platanoides*, *A. pseudoplatanus*, jesen: *Fraxinus ornus*; kostanj: *Castanea vesca*, *C. mollissima*.

To priporočilo je nujno zlasti za drevesnice na Krasu.

2. Za zasajevanje ob cestah, t. j. za utrjevanje nagnjenih površin ob cestah priporočamo: akacijo, gledičijo, lesko, vrbe, (*Salix caprea*, *S. Smithiana*, *S. daphnoides*), bisernik, maline robido, amorfo, zlato rozgo in razne vrste medene detelje (*melilotus*). Kot drugorazredne pridejo za ceste še v poštev: jerebika, krhlika, ajlant, javori, katalpe,

pavlovnija. Cestnim upravam bomo dali ustrezna priporočila.

3. Sadjarska služba pri OZZ, ZPZ na Koprskem, naj da na razpolago zemljišča, ki jih bo gozdna operativa posadila z medovitimi rastlinami.

4. Vetrobrani in snegobrani ob cestah naj bodo zasajeni z vrstami dreves, ki so bila naštetja pod točko 1. in 2.

J. R.

OBCNI ZBOR ČEBELARSKE DRUŽINE PEKRE-STUDENCI

Izmed mariborskih čebelarskih družin se je družina Pekre-Studenci kot prva odločila za občni zbor. Imela ga je 14. decembra 1958. Predsednik tov. Jože Hanje je podal izčrpano poročilo o delu med letom. Iz njegovega poročila je razvidno, da je v družini včlanjenih 45 čebelarjev, ki imajo 375 panjev, med katerimi so razen 4 vsi AZ. V tem številu so zajeti vsi čebelarji na območju družine. KG Pekre in Limbuš, ki sta tudi člana društva, imata skupno 36 AZ-panjev.

Sej je bilo 6, predavanj 3 in 1 izlet. Kot vsako leto tako je tudi letos priredila družina družabni večer. Družina ima stiskalnico za vosek s potrebnim orodjem v vrednosti 29.358 din. Skuhali so kakih 100 kg voska. Sadili so vrbe in druge medovite rastline.

Družina ima v najem čebelnjak iz ljubljanske čebelarske družine za ajdovo pašo v Starešincih. Zal pa čebelarji tega prostora niso mogli izkoristiti, ker ni do čebelnjaka pravega dovoza in ker je vložila čebelarska družina iz Ljubljane zaradi dovoza tožbo pri okrajnem sodišču v Ptuju. Tožba pa se vleče že leto dni in še do danes ni rešeno.

Prevoz čebel na akacijevu pašo v Prekmurje je bil uspešen, medtem ko sta dala prevoza na kostanj in ajdo le stroške.

Zbor je sklenil, da si bo družina uredila čebelarstvo po zgledu drugih. Več prisotnih članov je izjavilo, da podari v ta namen roje. Nadalje je v načrtu več predavanj, izlet, prevoz čebel v pašo in sajenje medovitih rastlin, zlasti zlate rozge, pajesena in vrba.

Dohodkov je bilo 44.786 din, izdatkov 29.260 din. Na naročnino za list je odpadlo 18.000 din. V novi upravni odbor so bili izvoljeni po razrešnici, ki jo je predlagal v zabavnem referatu tovariš Sokol, — tov. Jože Hanje, Janko Fabič, Alojz Kaiser, Franc Kovačič, Rudolf Rinc,

Mirko Zel, Franc Kleindienst, Andrej Jemec in Andrej Gajšek. Pregledniki računov so: tov. Adolf Sokol, Majda Dougan in Anton Budin. Imena jamčijo, da bo družina tudi v bodoče dobro delala.

Zbora se je udeležil v imenu društva tov. prof. Struna.

J.

SESTANEK V ZAGREBU

V nedeljo 14. decembra 1958 je predaval v Zagrebu univ. prof. dr. Tomašec o nosemavosti in lahki (evropski) gnilobi čebelje zalege. V svojem zanimivem predavanju je nazorno in razumljivo opisal obe bolezni, ki povzročata velikansko škodo našemu čebelarstvu. Nosemavost je razširjena tudi že na Hrvaškem, lani je celo na otokih zdecimirala večje število čebeljih družin, čeprav je doslej tam niso poznali. Predavatelj pa nam je dokazal, da tudi ta zahrbtna in potuhnjena bolezen ni več nevarna, če jo pravilno zatiramo. Danes jo že lahko preprečimo in celo uspešno zdravimo. Se prav posebno pa velja to za lahko gnilobo, ki se je tudi začela precej širiti po Hrvaškem. To bolezen lahko sedaj popolnoma ozdravimo, in sicer že v nekaj dneh s streptomycinom, teramicinom in s podobnimi antibiotiki. Prof. Tomašec dela že dalj časa poskuse prav s to boleznijo. Dosegel je lepe uspehe in o njih tudi predaval na svetovnem čebelarskem kongresu. Jugoslovanski čebelarji smo zares lahko veseli in ponosni, da imamo v znanstveniku velikega slovesa svojega prijatelja. Prof. Tomašec je obljubil, da bo na našo željo ponovil svoje predavanje še v Ljubljani slovenskim čebelarjem najbrž konec januarja.

Po predavanju in skupnem kosilu so se sestali zastopniki Zveze (tov. Verbič, Avšič, Kopitar, Potokar in Senegačnik) z zastopniki hrvaških čebelarjev tov. Šimičem, urednikom Kataliničem, dr. Tomaščem, ing. Perušičem in drugimi v posloppju Pčelarske centrale. S hrvaškimi čebelarji nas vežejo že od nekdanj topli prijateljski stiki. Zadnji dve leti so se zaradi obojestranske prezaposlenosti in desinteresiranosti na čebelarskem področju zrahljali, toda mi smo prišli v Zagreb prav zato, da jih spet utrdimo. Sklenili smo, da se moramo odslej večkrat sniti.

Z njimi smo razpravljali o vseh mogočih perečilih čebelarskih problemih. Govorili smo o Savezu oziroma o neki

organizaciji, ki naj bi tesno povezala vse jugoslovanske čebelarje. Le tako bomo lahko enotno nastopili pred oblastjo in tudi nekaj dosegli. Žal, da Hrvati še nimajo svoje enotne organizacije kot imamo mi Zvezo. Tam so le posamezna društva in odseki pri kmetijskih zadrugah. Ne eni ne drugi pa niso med sabo povezani in nimajo nobenega vrhovnega vodstva. Zato bi o kaki tesnejši povezavi med slovensko in hrvaško čebelarsko organizacijo zdaj še ne mogli govoriti. Hrvatski čebelarji so se zbrali 21. decembra na skupnem sestanku v Zagrebu, da bi uredili vprašanje svoje organizacije. Da bi bilo sodelovanje med našo Zvezo in novo ustanovljeno hrvaško čebelarsko organizacijo čim bolj živo, smo ustanovili skupen odbor, v katerem sta Filip Simić in Janko Tompa za Hrvate ter prof. Mihelič in Senegačnik za Slovence.

Precej je bilo govora tudi o mlečku, ki ga je Centrala v Zagrebu letos že z velikim uspehom prodajala. Sklenili smo, da bi ga smeli v bodoče posamezni čebelarji prodajati le pod nadzorstvom svoje organizacije. Pri tem gre namreč za ugled našega čebelarstva in čebelarjev samih, kajti prav lahko bi prišlo do nepoštenja in zlorab.

Denaturirani sladkor bi v bodoče lahko dobivali po 120 din za kilogram. Vsem se zdi ta cena previsoka; prav verjetno je, da ga čebelarji ne bi kupovali. Tov. Simić, ki je o tem poročal, je omenil, da je sploh nemogoče dobiti čist sladkor po znižanih cenah, kot ga prejemajo v sosednjih državah. Finančna uprava tega ne bo nikdar dovolila.

Govorili smo še o marsičem, tako da smo zares ponovno utrdili naše prijateljske vezi. Razšli smo se dobre volje s sklepom, da se snidemo v Ljubljani konec januarja na predavanju profesorja Tomašca.

SEN

»KONTRAPUNKT«

— Veste, gospa Koritnikova, odkar se moj mož ukvarja z matičnim mlečkom, se za ženske sploh več ne zmeni.

— Kako pa to — ?! —

— Samo tisti lonček z matičnim mlečkom sem mu zamenjala z drugim, napoljenim z medom, pomešanim z bromom, pa sem ga ozdravila.

POROČILO ZA NOVEMBER 1958

November je bil deževen in meglen. Sonca je bilo izredno malo (v povprečku 13,4 ure) in to večinoma v prvi mesečni tretjini. Takrat se je podnevi tudi ogrelo. Nekaj toplih dni je bilo sredi mesca, potem pa je začela temperatura padati, tako da je bilo proti koncu tretje dekadde precej hladno. Druga mesečna tretjina je bila zelo deževna, tretja pa meglena. Sneg sta zaznamovali postaji na Pohorju (Št. Lovrenc in Ribnica) 1. in 2., Dražgoše pa 30. V splošnem so prevladovali slabi vzhodni vetrovi.

November je dovolil čebelarjem prav malo izletov. Ponekod se sploh niso spreletele, drugod pa enkrat do štirikrat, večinoma v prvih dneh mesca ali v sredini (14. 11. Žerovnica-Postojna, Ljubljana) ali na koncu (Pušča-Bistra). Družine so porabile povprečno pol kilograma hrane. V nekaj primerih tehtnica sploh ni padla (Cezanjevci-Ljutomer), ali se je celo dvignila (Dražgoše-Sk. Loka). Vzrok pripisujejo vlagi, ki so se je navzeli panji iz ozračja.

Sv. Lovrenc na Dr. polju: 30. 11. se je pokazalo sonce za nekaj ur. Čebele so se na hitro spreletele kljub zelo nizki temperaturi (5° C).

Prosenjakovci-M. Sobota: V začetku mesca so se posamezne čebele vračale z obnožino.

Kraj opazovalnice	Donos ali poraba v			Skupno pridobil ali porabil dkg	Srednja mesečna toplina °C	Dnevi			Sončni sij v urah
	I.	II.	III.			izletni	deževni	s snegom	
	mesečni tretjini dkg								
Breg—Tržič	-10	-10	-10	-30	+5,5	—	19	—	16
Dražgoše—Sk. Loka	+30	+20	-10	+40	+2,5	—	19	1	8
Žerovnica—Postojna	—	-5	-25	-30	—	1	15	—	15
Krka—Stična	—	—	—	—	—	4	11	—	10
Novo mesto	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sv. Lovrenc na Pohorju	-15	-25	—	-40	+6,1	1	13	1	32
Sv. Lovrenc na Drav. p.	-40	—	-30	-70	+4,1	3	16	—	28
Dobova—Krško	-40	-30	-20	-90	+5,0	—	7	—	1
Rogatec	-50	-30	-30	-90	+6,0	1	15	—	12
Ribnica na Pohorju	-20	-15	-25	-60	—	—	28	2	10
Cezanjevci—Ljutomer	—	—	—	—	+5,6	—	16	—	8
Pristava—Ljutomer	-30	-30	-25	-85	—	2	12	—	16
Bučkovci—Videm ob Ščavnicah	—	—	-10	-10	+5,6	3	12	—	16
Prosenjakovci—M. Sobota	-40	-20	-20	-80	+5,4	3	13	—	21
Lendava	-10	-20	-10	-40	—	2	14	—	17
Selnica ob Dravi	-35	-40	-38	-112	+4,4	1	13	—	10
Logatec	-30	-30	-30	-90	+4,0	2	20	—	4
Bilje—Renče	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pušča—Bistra	-30	-20	-20	-70	+7,9	2	22	—	9
Ljubljana	—	—	—	—	+6,4	—	20	—	9
Povprečki	—	—	—	-53,6	+5,3	1,5	15,8	—	13,4

CENA MEDU

»Medeks« je letos postavil zelo nizko ceno za med, in sicer 200 din za kilogram. Izgovarja se, da so mu lani čebelarji prodali hojev med, pomešanega s kostanjevim, ki ga zaradi tega podjetje ni moglo prodati. Je pa najbrž to popolnoma jalov izgovor. Vsak čebelar ve, da se kostanjev med v večji množini drugega medu sploh ne pozna. Nasprotno: dá mu še boljši okus in aromo. Prepričan sem, da v hojevem medu, ki ga je Medeks lani pokupil, ni bilo niti 10 odstotkov kostanjevega medu. Naposled je pa tudi kostanjev med gozdni med.

Spominjam se — in od tedaj ni še tako dolgo — ko je Medeks pri nas na Krškem polju pokupil ves kostanjev med, ki je bil večinoma čist in le malenkostno pomešan z ajdovcem. Ker tisto leto hoja ni medila, je bil pač vsak temnejši med dober. Nakupovalec je dobro vedel, da je to kostanjev med, a ga je kljub temu plačal po 500 din in ga celo na lastne stroške odpeljal v Ljubljano. Nikomur takrat še na misel ni prišlo, da bi ga zavrnil ali poslal nazaj, češ da je med zanič. Lani pa je hoja preveč medila in to je bilo treba izkoristiti. Kakor hitro je nekega medu v izobilju, takoj nima pravega okusa in tudi ne prave cene.

Pa pogledjmo še, kakšne so razlike med cenami medu in drugih živil. Vino se n. pr. po svoji zdravilnosti in hranilnosti sploh ne da primerjati z medom, vendar stane pri nas v vinorodnem kraju liter belega vina v gostilni 280 din ali tudi več. Mast je v trgovini po 450 din. Včasih je bil med po 20 din, medtem ko je bila mast največ po 12 din. Panj je bil leta 1925 300 din in sem ga lahko kupil, če sem prodal 15 kg medu. Danes bi moral prodati štirideset do petdeset kg medu, da bi lahko kupil en panj.

Res je žalostno, da pri 60-letnem obstoju naše čebelarске organizacije dikтира cene čebelarskim potrebščinam in medu podjetje, ki mu niso prav nič mar interesi čebelarjev.

Nihče ne more kar čez noč znižati cene živilom, le pri medu je to mogoče. Če so vsa druga živila tako draga, naj bi tudi med imel neko primerno ceno.
Franjo Vrčko

STARA PESEM

V Slovenskem čebelarju skoraj vsako leto izide kak članek, ki obsoja neodgovorno trganje spomladanskih cvetlic in vrbovih mačic, na katerih dobijo čebele prvo hrano. Od te hrane je odvisen spomladanski kakor tudi nadaljnji razvoj čebeljih družin. Do začetka maja morajo biti na višku svojega razvoja, da lahko izkoristijo prvo pašo, ki se pokaže, n. pr. na akaciji ali smreki.

Tudi letos ni glede tega nič bolje. Toplo jesensko in zimsko vreme je pripomoglo k zgodnjemu razvoju spomladanskega cvetja, posebno pa vrbovih mačic. Če te je zanesla pot v Ljubljani v ozko ulico za stolno cerkvijo, kjer je določen prostor za prodajo cvetja, si lahko že pred božičem opazil, da so bile stojnice polne vrbovega šibja z mačicami, teloha in resja.

Cudno je, da tega vandalizma, ki ni samo v škodo razvoju čebeljih družin, ampak skruni tudi naravo, nikdo ne preganja. Do danes se še ni nihče zmenil za opomine v našem čebelarskem listu in ni še nihče opozoril te prodajalce, da je uničevanje in trganje spomladanskega cvetja in vrbovih mačic prepovedano.

Tudi tisti člankar, ki je v našem dnevnem časopisju pisal o 200 vagonih pridelanega medu v Sloveniji, naj bi raje pisal in se zavzemal za to, da bi omejeni vandalizem, ki je v škodo razvoju čebelarstva in lepoti narave v naši domovini, če že ne popolnoma zatrli, pa vsaj do skrajnosti omejili.

Res, čudno je, da nima pri nas čebelarstvo nobene zaščite, čeravno je od njega odvisna donosnost sadnega drevja in pridelovanje semena kulturnih rastlin.

F. C.

Znova opozarjamo

vse naročnike Slovenskega čebelarja, da bodo drugo in nadaljnje številke prejeli šele takrat, ko bodo poravnali vsaj delno svoje obveznosti do lista. Če ga hočejo v redu prejemanj, naj plačajo naročnino najkasneje do 15. februarja 1959, če pa se listu odpovejo, naj nam prvo številko, ki smo jo poslali vsem dosedanjim naročnikom, vrnejo do istega datuma